

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

**Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.**

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 600 K, na $\frac{1}{4}$ strani 300 K, na $\frac{1}{8}$ strani 150 K, na $\frac{1}{16}$ strani 100 K, na $\frac{1}{32}$ strani 50 K. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 80 vin; najmanj pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnika naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg št. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 7. Ljubljana, 10. aprila 1921. Letnik XXXVIII.

Obseg: Naznanila kmetovalcem. — Škropite krompirju z modro galico! — Deški kmetijski klubi. — Nekaj opazk k predstoječemu licencovanju plemenskih bikov. — Kmetijske stavbe, njih vrednost in pomen. — Kmetijski šolski vestnik. — Vprašanja in odgovori. — Kmetijske novice. — Kupujte umetna gnojila! — Družbene vesti. — Konjerejec: Kakšna naj bo plemenska kobila? — Splošni pojmi glede konjereje. — Negovanje podkovanih kopit. — Kobila nitna mleka. — Uradne vesti Konjerejskega odseka. — Konjerejske vesti. — **Inserati.**

Vsled odloka predsedstva poverjenišтва za notranje zadeve z dne 19. marca 1921., št. 3135/pr., odnosno razpisa ministrstva za notranje zadeve z dne 15. februarja t. l., št. 709.,

sklicujem

prvi občni zbor

Kmetijske družbe za Slovenijo,

na podlagi na občnem zboru bivše Kmetijske družbe kranjske, dne 20. maja 1920. l. sprejetih in od deželne vlade za Slovenijo z odlokom z dne 15. junija 1920. l., št. 5889/pr., potrjenih pravil,

za četrtek, 28. aprila 1921. ob enajstih dopoldne.

Občni zbor se bo vršil za delegate iz Kranjske v dvorani hotela „Uniona“, za delegate iz Štajerske, Prekmurja in Koroške pa v dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani.

Edina točka dnevnega reda tega občnega zbora je:

Volitev predsednika, I. in II. podpredsednika, 18 odbornikov in 2 pregledovalcev računov po določilih 1. odstavka § 18. od deželne vlade potrjenih pravil.

Volitev, izvzemši računskih pregledovalcev, se bo vršila s posebnimi glasovnicami, ki se bodo izdale v barvi poverilnic in izročile delegatom potom okrajnih glavarstev. Veljavne so samo one glasovnice, ki nosijo žig vladnega komisarja. Na glasovnico je napisati ime, priimek in bivališče oseb, ki jih vsak voli.

Vladni komisar

pri Kmetijski družbi za Slovenijo
Dr. Fran Spiller-Muys l. r.

Polovična vožnja na železnici delegatom podružnic dovoljena!

Ministarstvo Saobračaja je z odlokom z dne 29. marca t. l., štev. 9424., dovolilo polovično vožnjo na vseh progah državnih železnic v Sloveniji vsem zastopnikom podružnic, ki potujejo na občni zbor Kmetijske družbe dne 28. aprila t. l. v Ljubljano in nazaj. Vsak zastopnik podružnice je dolžan na vstopni postaji kupiti cel vozni listek, ki mu velja tudi za vožnjo nazaj, **če to dokaže s potrdilom Kmetijske družbe**, da se je udeležil tega občnega zbora. Ta ugodnost polovične vožnje velja za 27., 28. in 29. april t. l.

Obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani je s svojim dopisom od 6. t. m. vsem zastopnikom podružnic, ki potujejo na družbeni občni zbor dne 28. aprila t. l., dovolilo polovično vožnjo z osebnimi vlaki v III. razredu z vseh postaj južne železnice v Sloveniji v Ljubljano in nazaj. Ta ugodnost velja od 26. do 30. aprila t. l.

Vsak zastopnik se mora izkazati s pravilno izstavljeno poverilnico pri osebnih blagajnah na železnici, nakar se mu zjamči ugodnost, ki sta jo dovolila Ministarstvo Saobračaja za državne železnice in obratno ravnateljstvo južne železnice za južno železnico v Sloveniji.

Vladni komisar
pri Kmetijski družbi za Slovenijo:
Dr. Fran Spiller-Muys l. r.

Vabilo

na občni zbor podružnice Kmetijske družbe za Slovenijo na

Dobrovi pri Ljubljani,

ki bo v nedeljo, 24. aprila t. l., ob polosmih zjutraj, v stari šoli na Dobrovi.

Edina točka sporeda:

Izvolitev delegatov za prvi občni zbor Kmetijske družbe za Slovenijo.

Vladni komisar
pri Kmetijski družbi za Slovenijo:
Dr. Franc Spiller-Muys l. r.

Škropite krompirju z modro galico!

Kmetovalec mora zvišati donos iz svojega polja in svojih travnikov, ako bo hotel v bodočnosti ostati svoboden gospodar na svoji zemlji. V agrarnih državah, med katere moremo uvrstiti tudi kraljevino SHS, so navadno sorazmerno najcenejši kmetijski pridelki in dragi industrijski izdelki: kmetija bo vsled tega prinašala le majhne obresti, ako se ne bodo razni viri dohodkov do skrajne mere umnosti izkoriščali.

Med kmetijskimi pridelki, ki jih proizvaja naš kmet, je zastopan na prav častnem mestu *krompir*, kot priljubljeno hranilo za ljudi in kot izborna krma za živino. Pred vojno je bilo v navadi, da se je vsako leto dobavila primerna množina semenskega blaga iz tujine ali inozemstva, ker se je splošno opazovalo, da krompir pri nas nekoliko let dobro rodi, nato pa bolj in bolj degenira, oziroma da vedno manj pridelka. Za vzroke tega pojava ali degeneracije se ni nihče zanimal: poskušništvo na kmetijskem polju je pri nas malo razvito.

Vzroki degeneracije so seveda različni: manj primerna odbira semenskega blaga, različne bolezni rastline kot posledica delovanja parazitnih drobnobitij, razlike v oskrbi in razlike v zemlji in nje obdelovanja. V okvir članka ne spada o vseh teh vzrokih podrobno razpravljati; omenim naj le, da krompirjevico prav često napadejo plesnobe glive, katerih delovanje se praktično opaža na tem, da rastlina (krompirjevica) izgublja prežgodaj svojo zdravo temnozeleno barvo in prične bledeti in kot posledica te bledosti je manjša množina pridelka, drobnejši in manj zdravi krompir.

Na Danskem se je v zadnjem desetletju pred vojno pričela med kmeti navada, da se krompirju na polju škropi z 1 odstotno raztopino modre galice v vodi, in se s takim škropljenjem prepreči nastop ali ovira razširjenje plesnobe na krompirjevici. Škropi se praviloma dvakrat, meseca julija in meseca avgusta ob suhem vremenu in porabi za dvakratno škropljenje navadno 3000 l galične raztopine, torej 30 kg modre galice na hektar. Praktične uspehe tega škrop-

ljenja nam podaja nastopna tabela I., povzeta iz letnih poročil za l. 1915., 1916., 1917. in 1918. rastlinarskega odbora Zveze Sjaellandskih kmetijskih društev (po naše kmetijskih podružnic):

Krompir - vrsta	Neškropljeno donos na ha metr. stotov	Višji donos ra ha napram neškroplj.			
		1. škropljeno		2. škropljeno	
		dne	met. stol.	dne	met. stol.
Up to date	266	—	—	3.8. in 27.8.	50
"	196	—	—	10.8. in 25.8.	55
"	247	—	—	2.8. in 25.8.	54
Richter Imperator	255	—	—	11.8. in 27.8.	41
"	217	1.8.	33	—	—
Magnum bonum	315	—	—	16.7. in 10.8.	35
Up to date	190	—	—	31.7. in 20.8.	59
"	248	31.7.	48	—	—
"	310	4.8.	32	—	—

Povprečno je značil višji donos na ha metr. stol.	1918	1917	1916	1915	1914	1913	1912
pri 1 kratnem škropljenju	40	16	20	20	13	19	25
pri 2 kratnem škropljenju	59.5	21	32	50	50	33	54

Če povzamemo iz te tabele najmanjši uspeh pri enkratnem škropljenju 13 met. stotov ali 1300 kg krompirja, ki se je pridelal po škropljenju s 15 kg modre galice, lahko napravimo sledeči račun:

$$\text{Krompir } 1300 \text{ kg po } 1 \text{ K} = \text{K } 1300 \text{ —}$$

$$\text{Galica } 15 \text{ „ „ } 24 \text{ K} = \text{K } 360 \text{ —}$$

$$\text{Kosmati dobiček znaša torej K } 940 \text{ —}$$

Če pa povzamemo iz tabele najboljši uspeh pri dvakratnem škropljenju 59.5 met. stotov ali 5950 kg krompirja, ki se je pridelal po škropljenju s 30 kg modre galice, nastane sledeči račun:

$$\text{Krompir } 5950 \text{ kg po } 1 \text{ K} = \text{K } 5950 \text{ —}$$

$$\text{Galica } 30 \text{ „ „ } 24 \text{ K} = \text{K } 720 \text{ —}$$

$$\text{Kosmati dobiček znaša torej K } 5230 \text{ —}$$

pri enem hektaru, tedaj svota, ki je vredna upoštevanja in ki mora vzbuditi nekoliko pozornosti tudi v naših zelo konservativnih razmerah.

V naših vinorodnih krajih se razpolaga s škropilnicami za modro galico in je tedaj prav ceno in enostavno, ako vsak umnejši gospodar napravi letos poskus škropljenja krompirju in v jeseni sporoči „Kmetovalcu“ uspeh, ki ga je dosegel, oziroma koliko kg krompirja je vsled škropljenja več pridelal. Poskus se lahko napravi prav enostavno: polovico njive se poškropi in polovico njive se ne poškropi, jeseni se spravi krompir od vsake polovice na svoj kup in primerja, kateri kup je večji (po možnosti se pa tudi njiva natančno zmeri in krompir natančno stehta, da se doznajo natančne številke). V nevinorodnih krajih je istotako umestno, da bi vsak boljši gospodar imel svojo škropilnico ali pa da si vsaj eno nabavi vsaka kmetijska podružnica: rabi se jo za sadno drevje, rabi za krompir in — po mojem osebnem mnenju — rabila bi se lahko tudi za škropljenje krompirja. Ako se more z majhnim izdatkom za modro galico toliko zvišati množino pridelka, da se dobi izdatke povrnjene, ter čas in svoj trud poplačan, se mora uspeh imenovati zadovoljiv; sem mnenja, da bo jeseni največ poskusnikov poročalo o dobrem in prav dobrem uspehu, in da se bo škropljenje z modro galico krompirju polagoma razširilo, kakor je razširjeno škropljenje vinski trti.

Donos kmetijskih pridelkov se zvišuje ne le z umnim in obilnim gnojenjem, marveč tudi z uničevanjem škodljivcev, ki rastlini onemogočijo delati s polno paro, oziroma dajati največ najboljšega sadu. Med rastlinske škodljivce spadajo tudi plesnobne glive na krompirjevi, katerih nastop se preprečuje s pravočasnim škropljenjem z modro galico.

Anton Pevc.

Deški kmetijski klubi.

Na poziv „Kmetovalca“ sta bili v tem listu objavljene dve izjavi o teh klubih. Oglasila sta se gg. Sagadin in Kobale, prvi v št. 22. iz l. 1920., drugi v št. 1. letošnjega letnika. Oba se strinjata v tem, da so take organizacije zelo umestne in da so ljudskošolski učitelji poklicani, da jih vpeljujejo in vodijo.

Ker je vprašanje deških kmetijskih klubov zelo važno za uspešnejši razvoj našega kmetijskega položaja po deželi, ne sme ostati samo pri teh in takih izjavah, ampak je treba, da se resno lotimo take organizacije pri naši kmetijski mladini, kakor hitro zapusti ljudsko šolo. Ako imajo danes že v Srbiji 31 takih „klubov“, je treba, da se tudi pri nas zganemo. Spodbuditi nas morajo zlasti lepi uspehi, ki se kažejo s temi organizacijami v Ameriki, kjer so začeli že l. 1898. snovati mladinske organizacije na kmetih, in sicer **stanovske**, ker so te v prvi vrsti važne in potrebne. V južni Ameriki je bilo l. 1917. na ta način organiziranih že nad 115.000 dečkov in 73.000 deklic, v Severni Ameriki pa 160.000 dečkov in deklic, in l. 1918. pa skupaj že do 2 milijona kmetijske mladine. V Ameriki se hvalijo, da jim pomagajo te organizacije vzgajati bolj zaveden kmetijski rod, ki se z večjim zanimanjem in boljšim umevanjem poprijema domačega dela. In tega potrebujemo tudi pri nas! In sicer povsod!

Kaj je treba, da je danes naša Belokrajina deloma tako zapuščenata, da trpi na takem pomanjkanju delovnih moči in da pričakuje vso rešitev le od ameriških dolarjev? In takih zgledov je povsod dovolj!

Večkrat prej sem že mislil na potrebo takih stanovskih organizacij pri izvenšolski naši mladini po kmetih in želel, da bi se na ta način mladina še bolj privezala na dom in na domačo grudo. Pa se nisem upal na dan s takimi idejami, ker bi se jih napačno tolmáčilo in spričo vladajočih naših razmer najbrže tudi omalovaževalo z ene in druge strani.

Kakor se pa sedaj vidi, so nas Američani tudi na tem polju stanovske organizacije prehiteli, tako da moramo ubirati stopinje za njimi. In če jih je začela danes Srbija posnemati, ne smemo pri nas zaostajati. Prelepe so naloge takih mladinskih stanovskih organizacij, kakor da bi jih smeli še nadalje prezirati, zlasti pri Slovencih, ko se nam že v zorni mladosti na razne načine vceplja čut za življenje v tujem svetu, po velikih mestih in tvornicah. Drugod pomagamo dvigati naravne zaklade iz zemlje, doma pa rodno zemljo zanemarjamo in prepuščamo svoji usodi, kakor da bi ne bila vredna in bi ne potrebovala našega dela in naše pomoči!

Najtežje vprašanje pri organizaciji kmetijske mladine je pač to, *kako naj se mladina s to organizacijo udejstvuje, kakšne naloge in kako naj jih opravlja*, da ne ostane vsa organizacija samo na papirju.

Kakor se glasijo naloge za te mladinske organizacije, se imajo člani v teh društvih *izobraževati* in za

društveno življenje vežbati. Najbolj važna naloga pa ostane to, da se jim prepusti doma nekaj samostojnega dela, ki naj ga izvršujejo, tekmuječ med seboj, kdo bo dosegel boljše uspehe in kdo se bo mogel izkazati z boljšimi pridelki in prirejkami. Prav v tem samostojnem delu in tekmovalstvu je zazreti glavno vez, ki naj druži in spaja mladino v takem društvu in ki naj vzdržuje potrebno zanimanje za društveno delo. Kar se tiče tega samostojnega dela, obstoji v Ameriki v tem, da prepuste starši svojemu sinu kos zemljišča, katerega mora sam obdelovati in s pridelovanjem posameznih najvažnejših rastlin po izboljšanem načinu pridelovanja in gnojenja pripraviti do večje rodovitosti. Tudi prepustijo starši mlade živali v tekmovalno rejo svojim sinovom. Jeseni se prirejajo potem ogledi (razstave), da se doženejo uspehi samostojnega delovanja, pri kateri priliki se delijo tudi premije itd.

All se ne da tudi pri nas organizirati tako podrobno in samostojno delo naših dečkov in deklic? Gotovo! Treba je le dobre volje in zanimanja! Za tako samostojno, tekmovalno delo je prikladno za dečke posebno pridelovanje posameznih poljskih rastlin v manjšem obsegu kakor tudi reja malih živali (kuncev, perutnine), ker se da v tem slučaju uspehe takega dela vsako leto kontrolirati in pokazati, za deklice bi se pa priporočalo gojenje perutninarstva in vrtnih rastlin, saj je vrtnarstvo po naši deželi še silno potrebno napredka.

Starše je treba seveda pridobiti za tako samostojno delo svojih otrok. Ljudskošolski učitelj pozna starše in mladino in je najbolj poklican, da se loti te organizacije. Ko se vpeljejo kmetijsko - nadaljevalni tečaji po naših ljudskih šolah zunaj po deželi, bo najlepša prilika, da se vpeljujejo v zvezi s temi tečaji tudi take stanovske organizacije za našo kmetisko mladino.

Sicer se pa tega dela lahko takoj lotimo po uspešnih zgledih, ki jih imamo danes v Ameriki, kjer najbrže tudi še ni povsem prodrla kmetijsko - nadaljevalna šola.

Glavni pogoj za snovanje mladinske stanovske organizacije pa je in ostane po mojem mnenju *požrtvovateljski ljudskošolski učitelj*, ki ga bodo pri tem delu radi podpirali vsi krogi, poklicani strokovnjaki, Kmetijska družba in državne oblasti.

Potrebna pravila za snovanje deških kmetijskih klubov se bodo objavila v prihodnji številki „Kmetovalca“ in se bodo lahko dobivala tudi pri Kmetijski družbi, tako da bo tudi v tem oziru vse potrebno pripravljeno.

Začnimo torej tudi pri nas s snovanjem teh organizacij in pokažimo, da se zavedamo dolžnosti, ki jih imamo napram naši kmetiski mladini, kadar drase ljudski šoli in se začne oprijemati poklicnega življenja na domači grudi. Rohrmann.

Nekaj opazk k predstoječemu licencovanju plemenskih bikov.

Prihodnje dni dobijo okrajna glavarstva navodila za izvedbo licencovanja plemenskih bikov v letu 1921.

Zadeva je v tesni zvezi s pospeševanjem živinoreje; zaradi tega ne bo odveč, če izrecno opozorimo nanjo naše živinorejce, občine in okrajne zastope.

Država ima po zakonu pravico, da nadzoruje plemenjake, ki se javno uporabljajo za plemo. To

nadzorstvo država izvaja z licencovanjem. Le oni biki, ki jih za to postavljena licencovalna komisija spozna za sposobne, se smejo javno uporabljati za plemo; država na ta način sodeluje pri odberi moških plemenskih živali. To je velikega pomena, saj vemo, da je od dobrih plemenjakov odvisen ves napredek v živinoreji po izreku: „bik je polovica črede“.

Licencovanje bikov se ima izvršiti v Sloveniji letos do konci majnika. Načelno naj se isto vrši v naravnem središču vsakega sodnega okraja, ker je le v tem slučaju primerjava in pravilna ocenitev živali mogoča; izjeme so le dopustne pri veliki oddaljenosti posameznih občin.

Spored licencovanj bodo okrajna glavarstva primerno in pravočasno razglasila; razen kraja in časa bo iz razglasa razvidno, kje se naj posamezne občine udeležijo, katera (e) pasma (e) se pripusti k licencovanju, nadalje število in visokost ob tej priliki razdeljenih nagrad za dobre biki.

Kakšni biki se smejo licencovati? „Pravilo za živino-ogledno komisijo na „Štajerskem“ iz l. 1897., ki velja za kraje, ki so spadali pred prevratom k bivši Štajerski, pravi o tem sledeče:

„Licencirati se smejo le taki biki, kateri so krepkega in pravičnega telesa, zdravi in nimajo prirojene pogrške, kateri se za razplodbo primerni spoznajo in so najmanj 1½ leta stari.

V plemenskih okrajih morajo ti biki še tudi za te kraje odločnemu plemenu pripadati, tedaj čistega plemena biti.“ Kar tukaj naj bo navedeno, da so se na Štajerskem po razdelitvi iz leta 1910. kot pasemski okraji proglasili okoliši sledečih okrajnih zastopov: Kozje, Sevnica, Brežice, Celje, Šmarje, Laško, Vransko, izvzemši župe Braslovče, Konjice, izvzemši pohorski del ter Rogatec za enobarvno sivo ali pšenično *muriško-pomursko* plemo, Slovenska Bistrica, Št. Lenart, Maribor, Gornji grad, Marenberk, Šoštanj, Slovenjgradec in pohorski del konjiškega okraja pa za popolnoma *belo marijadvorsko* plemo. Za rdeče-cikasto *pinčgavsko* pasmo se je odločila župa Središče v ormoškem okraju in tri župe v ptujskem okraju. Ostali kraji niso plemenski okraji.

Za bivšo vojvodino Kranjsko določa živinorejski zakon z dne 11. avgusta 1890. glede rabe bikov v § 1. sledeče:

„Za plemenitev tuje živine se sme bik rabiti samo tedaj, kadar je krepke, plemenitvenemu namenu in živinskemu plemenu, ki se nahaja v deželi, primerne postave, kadar je zdrav in najmanj 1 in pol leta star in ga posebna komisija spozna za ploditev dobrega.“

V pasemskem oziru velja za bivšo kronovino Kranjsko po sklepu živinorejskega sveta in deželnega odbora iz leta 1910. sledeče določilo:

„Cela dežela se razdeli v tri živinorejska ozemlja, in sicer gorenjsko, notranjsko in dolensko ozemlje.

Gorenjsko ozemlje obsega vso Gorenjsko, pričenši pri Zagorju ob štajerski meji. Meja tega ozemlja gre ob levi strani Save do Tacna in ob meji celega škofjeloškega in idrijskega sodnega okraja. tako da ta dva okraja spadata še k prvemu ozemlju. V tem ozemlju se redi le *pinčgavsko*, oziroma beljansko plemo in se smejo licencovati in rabiti za plemo le biki omenjene pasme.

Notranjsko ozemlje obsega večji del Notranjske, pričenši pri izlivu Ljubljanske do Podpeči, od Podpeči ob meji celega vrhniškega sodnega okraja, izvzemši

občino Rakitno in vas Pokojišče, od Pokojišča ob meji cerkniškega sodnega okraja do Rakeka, nadalje ob meji okrajnega glavarstva postojnskega in ob meji sodnih okrajev Idrija in Škofja Loka. V tem ozemlju se sme rediti le *simentalsko plemo* in se biki le tega plemena licencirajo ter smejo rabiti za plemo.

Dolenjsko ozemlje, h kateremu spada vsa Dolenjska, pričenši na štajerski meji, pri Zagorju, obsega celo desno ozemlje ob Savi in Ljubljani do Podpeči, Rakitno in cerkniški sodni okraj, izvzemši Rakek, sploh vse, kar ne spada k drugemu ali prvemu ozemlju. V tem ozemlju se sme rediti le goved *sivega in rjavega alpskega plemena* (muriško, pomursko, montafonsko, algajsko in rjavo švicarsko) in se smejo licencirati le biki te pasme.

V *Prekmurju* ostanemo pri simentalški pasmi; gledalo se bo pa na to, da dobijo dopustnice le taki biki, ki niso sumljivi tuberkuloze. V *okraju Guštajn* se licencujejo slično kakor v sosednji Štajerski le biki bele pasme.

Predstoječa pasemska razdelitev je bila priznana od živinorejske ankete dne 23. marca 1920.

Država namerava podpirati živinorejo z denarnimi doneski za *obdarovanje plemenskih bikov* ob izdaji dopustnic pod pogojem, da se lastniki zavežejo bika rediti še najmanj eno leto za plemensko uporabo in voditi skočni zapisnik. Na ta način je torej uvedeno vsakoletno premovanje vseh bikov v Sloveniji, ki nam bo, če bo smoteno in enotno izvršeno, prineslo lahko obilo dobrega. Krajevni faktorji bodo lahko s tem premovanjem sčasoma združili druge kmetijske prireditve.

Lansko leto je bilo v vsej Sloveniji licencovanih 1885 bikov, na katere se je razdelila iz državnih sredstev svota 100.000 kron. Letos se bo ta svota primerno zvišala, nikakor pa ne bo zadostovala, vsled česar se okrajni zastopi in občine vabijo, da tudi one prispevajo primerne zneske v obdarovalne namene.

Razdelitev nagrad se bo izvišila po sledečih načelih:

1. Pri mlajših bikih se je ozirati na njih zunanost in pokolenje; osobito naj premirani biki izvirajo res od dobrih molznic.

2. Premirati je tudi starejše bike, ki so že prejšnja leta dobili licenco, če svojo plemensko odličnost dokazujejo z dobrim zarodom.

Na splošno veljaj: premirajo naj se le živali, od katerih je pričakovati izboljšanja živinoreje v okraju.

3. Za zmerno vpreganje plemenjakov za vožnjo naj se dovoljujejo posebne doklade k premijam.

4. Premovanje je obenem sredstvo pouka in zato zvezano s praktičnim predavanjem o uspehih in nadaljnjih ciljih živinoreje v okraju.

V splošnem bi bilo želeli, da se zanimanje in *zmisel za rejsko delo* naših živinorejcev vsestransko poglobi. Nekako zrcalo napredka tvorijo licencovanja in premovanja. Zaraditega naj bi se takih prireditev udeleževali vsi oni, ki jim je res kaj na tozadavnem napredku.

Zavedati se moramo, da bomo le z *vztrajnim, podrobnim delom* dosegli trajnih uspehov v živinoreji. Zaraditega vabimo k enotnemu in zloženemu sodelovanju rejce in vse činitelje, ki so poklicani in usposobljeni, da s svetom in delom pomagajo pri pospeševanju živinoreje.

Predkratkim sem čital sledečo uvaževanja vredno trditev: „Prerojenja in napredka ne smemo pričakovati izključno le od vrhovnih državnih dreves, iniciativa mora prihajati tudi od spodaj“. Osobito hočemo povdarjati potrebo pridnega *sodelovanja občine*, ki je pri vseh pospeševalnih akcijah neobhodno potrebno in dragoceno, saj je občina korenina države. Zato bo novi živinorejski zakon, ki ga že težko pričakujemo, zidal v večji meri na občino.

Zaenkrat prosimo, da se v imenu dobre stvari uvažujejo sledeči nasveti:

1. *Občine in okrajni zastopi* naj po možnosti ustrežejo vabilu okrajnih glavarstev, ki ga bodo prejeli, da dovolijo za *obdarovanje dobrih bikov* pri licencovanju primerne in *zadostne prispevke*, saj gre za lastno korist.

2. *Občine in rejske zadruge* naj imajo za svoj okoliš skrb, da se *priženejo k letošnjemu licencovanju vsi*, tudi že licencovani biki.

3. *Občine in rejske zadruge* naj skrbijo za to, da se biki, ki jih licencovalna komisija izvrže, odstranijo ali pa skopiijo. Saj je znano, da taki nepotrjeni zakotni biki največ škodujejo.

Upajmo, da bo skupno delo imelo zaželjeni uspeh, katerega vsi želimo. Kjer je trdna volja, se bo našla tudi prava pot.

Zidanšek.

Kmetijske stavbe, njih vrednost in pomen.

V 1. številki „Kmetovalca“ od 15. januarja t. l. je ravnatelj Kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. železn. gospod J. Belle priobčil zanimiv članek o kmetijskih stavbah ter je z ozirom na veliko pomanjkanje stanovanj tudi na kmetih, priporočal ali pravzaprav le nasvetoval napravo blatnih hiš s slamnatimi strehami, ker se take hiše dajo povsod in hitro ter najceneje izvršiti, kar je dandanes pri tako neznosni draginji posebne važnosti.

Gospod Belle je s tem, v vsakem oziru hvalevrednim člankom hotel opozoriti revnejše sloje, zlasti kmečke, na napravo cenениh stanovanj in drugih gospodarskih poslopij, vsaj za dobo, dokler bodo vladale take težave s postavitvijo običajnih, večkrat tudi razkošnih modernih stavb. Zato je pa svoj članek prav rezervirano naslednje pričel: „Naj se mi ne zameri, da segam v stroko, za katero nisem autoriziran. Ne maram se vmešavati v zadevo arhitektov, marveč le opozoriti s kmetijsko-gospodarskega stališča kako bi se dalo na deželi izboljšati stavbarstvo“, ter končal s pozivom, da se naj to vprašanje vsestransko razmotri in da naj se glede postavljanja takih blatnih hiš zglašijo in svoje pomisleke za in proti izrazijo posebno gospodarji iz krajev, kjer so taka poslopja že dlje časa običajna.

Temu pozivu se pa dosedaj niso odzvali prizadeti gospodarji, pač pa se je takoj odzval v 2. številki „Kmetovalca“ od 1. februarja t. l. gospod stavbni nadsvetnik J. Hilbert, ki se načelno strinja z nasveti g. Belle, ter podaja v svojem dobro premišljenem članku prav praktične nasvete za postavljanje še boljših cenениh kmečkih stavb, nego jih navaja g. Belle.

Popolnoma nasprotno stališče pa zavzema gospod doktor R. Pipus v 4. in 5. številki „Kmetovalca“ od 28. februarja in 15. marca t. l. On odločno odsvetuje od postavljanja blatnih, oziroma lesenih kmetijskih stavb, ter se zavzema za drage zidane stavbe.

Uredništvo samo pripominja, da se sicer ne strinja z mnenjem tega pisatelja, a da ga priobči le, da se sliši tudi nasprotno mnenje o tem dandanes tako perečem vprašanju.

To vprašanje je dandanes v resnici jako pereče, ne samo na deželi, marveč tudi v mestih, in zato se ne strinja z mnenjem g. dr. Pipusa samo uredništvo, marveč gotovo tudi večina prizadetih. — Seveda industrijska podjetja (opekarne, kamnolom¹, itd.) se gotovo ne morejo strinjati s postavljanjem blatnih stavb.

Belletov nasvet ne velja za splošnost, marveč le za gotove kraje in za skrajne slučaje, ko začasno ni mogoče postaviti drugih, razmeram odgovarjajočih stavb. Saj tudi dobro stoječi gospodarji ne morejo dandanes postavljati lepih modernih stavb, ker bi to znatno obremenilo njihovo posestvo.

Z gotovostjo lahko računimo, da se današnje drage stavbne in stanovanjske razmere niti v desetih letih ne bodo konsolidirale, zato pa ne bo nihče napačno ravnal, če si sedaj postavi ceneno, razmeram in potrebi primerno stavbo, bodisi pa blatno ali leseno.

V vseh slučajih se ne gre za stanovanjsko stavbo, temveč in v največ slučajih za shrambo takih gospodarskih pridelkov in gospodarskih pripomočkov, ki se drugače morajo v stanovanjih in drugih poslopih hraniti, kar zavzema večkrat najboljše prostore, sposobne tudi za stanovanje.

Da bi pa bile take blatne hiše nesposobne tudi za stanovanje, se pač ne more trditi, ko jih ponekod, posebno v Macedoniji, kjer so vasi skoro izključno iz blatnih hiš, že stoletja uporabljajo. In če ne bi taka stavba trajala več kakor 10 let, se zbog njene cenene postavitve izplača zgraditi tam, kjer se jo nujno potrebuje.

Fr. Gorbač.

KMET. ŠOLSKI VESTNIK *)

Reorganizacija kmetijskega šolstva na Hrvaškem.

Leta 1920. se je kmetijsko šolstvo na Hrvaškem popolnoma reorganiziralo. Na zagrebškem vseučilišču se je ustanovila že leta 1919. agrarna fakulteta, v Križevcu pa se je staro višje gospodarsko učilišče opustilo in na mestu njega ustanovila višja gospodarska šola, katere absolventi naj zasedejo mesta kotarskih ekonomov. Za vstop v višjo gospodarsko šolo je potrebno kot predizobrazba dovršena spodnja srednja šola, ali pa nižja gospodarska šola. Absolventi te šole se pa tudi lahko vpišejo na agrarno fakulteto zagrebškega vseučilišča.

Razen teh dveh šol obstojajo na Hrvaškem in v Slavoniji tri nižje kmetijske šole, in sicer: v Križevcu, Iloku in Požegi, ter gospodinjstva šola v Petrinjah. Kakšna brezbriznost vlada za te šole od st. ani hrvatskih seljakov, nam dokazuje dejstvo, da od vseh treh zavodov deluje samo oni v Križevcu, ostala dva sta pa zaradi pomanjkanja gojencev zaprta.

Vse nižje kmetijske šole so bile svoječasno dveletne (celoletne) ali pa dveletne ratarske (zimске делавске) šole. Vlada in strokovni krogi pa so ovrgli

*) Pod tem naslovom hočemo prinašati vesti iz kmetijskih in gospodinskih šol ter tečajev, da se na ta način vzdržuje potrebno zanimanje zanje in da se tudi bolje seznanimo z delovanjem in razmerami teh zavodov.

ta način dveletnih in ratarskih šol, ter vpeljali triletno nižje gospodarske, šole enotno za vso deželo. Učni načrt se razlikuje od prejšnjega v tem, da je učna snov razdeljena na tri leta, ter da se zraven strokovnih predmetov poučujejo splošno izobrazovalni predmeti v toliki meri, da naj bi dobili gojenci v tem oziru toliko podlage, kakor vsaj na meščanskih šolah. Starostna doba se je znižala na dovršeno 12. in še neizpolnjeno 14. leto. Kot predizobrazba se zahteva pet razredov ljudske šole. Cilji so sledeči: 1. Mladeniču naj se poda toliko strokovne in splošne izobrazbe, da zamore po absolviranju te šole doma umno gospodariti. 2. Nadarjenim mladeničem je dana prilika: a) po položitvi sprejemnega izpita vstop v višjo gospodarsko šolo, b) vstop v prvi letnik učiteljskega.

Učenci imajo v prvem letniku (zimski tečaj) 9 ur strokovnega, 24 ur splošno izobraževalnega pouka in 15 ur praktičnega dela na teden.

Mladeničem se odkazuje služba praktičnega dela nepretrgano skozi 15 dni. Dodelita se pa tudi po dva učenca skozi 30 dni v šolsko kuhinjo (zraven kuharice in dveh pomočnic), ki izdajata dnevno jedila iz glavne zaloge, ter zapisujeta vse izdaje v dnevnik, nadzirata kuhinjsko osebje, servirata ostalim učencem in čistita obednice.

Za strokovni pouk je predvidevan en ravnatelj, dva strokovna učitelja ter en učitelj za delni pouk splošno izobrazovalnih predmetov, kateremu pripada tudi funkcija prefekta v internatu. Za ostale splošne predmete pa se pritegne moči iz drugih zavodov.

Zemaljska vlada podpira razvoj kmetijskega šolstva z vsemi sredstvi ter je posebno radodarna glede podelitve prostih mest.

Sklep zimske šole na Grmu. Drugi tečaj zimske kmetijske šole na Grmu se je sklenil v sredo, 23. marca 1921., in sicer s sv. mašo v Šmihelu, z nagovorom v šolski sobi in z razdelitvijo izpričeval. Od 17. do 22. marca so se vršili na zavodu glavni izpiti, katerih se je udeležil tudi kmetijski svetnik Rohrmann kot strokovni nadzornik za kmetijske šole. Uspeh izpraševanja je bil vobče prav povoljen. Zimsko šolo so dovršili sledeči drugoletniki: Cerar Peter iz Domžal, Gregori Ivan iz Podkorena pri Kranjski gori, Kobentar Jožef iz Št. Jakoba v Rožu, Kolčan Jurij iz Javin pri Zagorju ob Savi, Kmet Franc iz Podlpe pri Zužemberku, Kunšič Ivan iz Podhoma pri Gorjah, Kraljič Ivan iz Bresta pri Igu, Kuhar Avgust iz Vevč pri D. M. v Polju, Ovsenik Ivan iz Predoslja pri Kranju, Pristavec Leopold iz Jezera ob j. žel., Ručigaj Anton iz Dobena pri Mengšu, Vehovec Janez iz Naklega pri Senčurju in Zabret Ivan iz Bobovka pri Kranju. — V prvem tečaju zimske šole je bilo 20 učencev. Ti vstopijo jeseni v drugi zimski tečaj. Na zavodu je ostala letna šola, ki traja vse leto in ima za glavna predmeta vinarstvo in sadjarstvo in ki spada po tej svoji organizaciji v vrsto enoletnih vinarskih in sadjarskih šol.

Kmetijska šola na Gorenjskem. Za to šolo se namerava dobiti graščino na Brdu pri Kranju, ki je last barona M. Zoisa. Na tem veleposestvu se je napravilo v zadnjem času državno žrebetišče in se je v ta namen prepustil potrebni del travnikov in gospodarskega poslopja. Ostaja pa še vedno toliko sveta in prostora, da se lahko ustanovi na tem mestu tudi kmetijska šola. Pripravljalni koraki so se že storili.

Sklep gospodinskih tečajev po deželi. Pred Veliko nočjo so se končali letošnji zimski gospodinski

tečaji, ki so se vršili v Podbrezju, v Trbovljah, v Studenicah pri Poljčanah, v Letušu ob Paki pri Rečici in v Ormožu. Povsod so bili uspehi prav povoljni. Na Štajerskem se je priredil sedaj še en gospodinjiski tečaj v Ptuj, ki ima trajati do konci tega meseca. Vodi ga gospodinjiska učiteljica E. Premrou.

Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je popolniti službo *mlekarja* s prosto hrano in stanovanjem in proti mesečnemu plačilu 500 K. Prosilci za to službo morajo imeti strokovno izobrazbo in praktično vajo in morajo učence navajati pri molži in pri vseh mlekarških delih. Prošnje, ki jih je treba opremiti z dokazili o starosti, o strokovni sposobnosti, o dosedanjem službovanju, o državljanstvu in o znanju slovenskega jezika, je predložiti do dne 15. aprila 1921. pri ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu je popolniti službo *vinčarskega predelavca* s prostim stanovanjem, užitkom ene krave, deputatom v petiotu in drvah; plača po dogovoru. Prosilci za to službo morajo imeti vsaj praktično strokovno izobrazbo. Lastno-ročno pisane prošnje, ki jih je opremiti z dokazili o starosti, sposobnosti, o dosedanjem službovanju, o državljanstvu in znanju slovenskega jezika ter o rodbinskih razmerah, je predložiti do dne 15. aprila 1921. pri ravnateljstvu drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Na državni kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se priredita v aprilu sledeča tečaja: Od 13. do 15. aprila: trodnevni čebelarški in vrtnarski tečaj; od 16. do 30. aprila: petdnevni živinorejski, mlekarški in tečaj za pridelovanje krme. Prvi začne v sredo, 13. aprila točno ob devetih dopoldne in se je prijaviti po dopisnici najkasneje do 9. aprila, drugi se začne 26. aprila točno ob devetih dopoldne in se je prijaviti najkasneje do 20. aprila t. l. Udeleženci tečajev dobe proti majhni odškodnini prenočišča na zavodu. Prijaviti se je za oba tečaja pri ravnateljstvu državne kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko društvo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“ se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovori, ki so splošno poučni se uvrstijo med „Vprašanja in odgovore“, na ostala vprašanja se pa odgovarja pismeno, če je priložena znamka za odgovor. Odgovarja se edino na vprašanja, ki so podpisana s celim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se pri vprašanju nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki so prišla vsaj 4 dni pred izdajo lista; na poznejše došla vprašanja se odgovori v prihodni številki. Kdor takoj želi odgovora na kako kmetijsko-gospodarsko vprašanje, mora priložiti znamko za odgovor. Na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarska se ne odgovarja v „Kmetovalcu“, ampak le pismeno, če je pismu priloženo 1 K v znamkah kot prispevek k družbenemu pokojninskemu zakladu. Zadnje zlasti velja za pravne odgovore, ki seveda morejo biti le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh, včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega jamstva.

Vprašanje 16. Imel sem kravo, ki je obolela na nogah. Bolezen se je pričela s tem, da je vrh biceljev nastala oteklina v podobi klobas. Žival je občutila bolečine v nogah in če je prestopila, je bilo razločno slišati pokanje v členih. Kravo sem prodal in kupil drugo. Čez 14 dni mi ta zbolí na isti način. To je v mojem hlevu že tretji tak slučaj. Hlev je majhen, samo za eno žival, lesen, okrog zadela s steljo. Preden sem zadnjo kravo postavil v hlev, sem iz njega izkidal ves gnoj. Kako naj zdravim kravo, ki je bolna na bicelju? (I. R. v V.)

Odgovor: Po tem opisu bolezni pri Vaši kravi gre najbrže za hude vgnide na parkljih, ki se ponavljajo na slični način. Da odpravite to bolezen iz hleva, morate najprej uničiti povzročitelje te bolezni. Očistite in teme-

ljito razkužite hlev. Okuženo steljo je najbolje sežgati. Hlevska tla, ki so najbrže iz ilovice, nadomestite z novimi in pazite, da bodo vedno snažna in suha. Posebno pripročljivo je, tla potrositi s čreslom ali s premogovim pepelom in na to nastlati snažno, suho in mehko steljo. Stene in strop pobelite z apnom; če so tla kamnita ali lesena, potem morate tudi nje namazati s tem razkužnim sredstvom. Žival morate dobro krmiti, jo anažiti in krtačiti ter ji pravilno obrezovati parklje. Nastale bule vrh biceljev razkužujte s stolčno modro galico ali z močno galično raztopino, z jodovo tinkturo ali s terpentinovim oljem. Najbolje pa vpliva suha antiseptična (razkuževalna) obveza. Če so vgnide le prehude, pa Vam svetujemo, da pokličete živinozdravnika.

Vprašanje 17. Kako naj pravilno gnojim svoje njive s hlevskim gnojem, da ohranim gnoju kolikor mogoče rastlinskih hranilnih snovi? (L. P. v S.)

Odgovor: O pravilnem gnojenju njiv s hlevskim gnojem bi bilo potrebno še mnogo pojasniti našemu kmetovalcu. V naslednjem pa hočemo opozoriti kmetovalce na eno največjih napak pri gnojenju s hlevskim gnojem, ki se žalibog dogaja še na večini kmetijah. Po vseh iskušnjah je dokazano, da vsebuje oni hlevski gnoj, ki je *zavarovan proti solncu, nedostopen zraku, dobro stlačen in predelan*, približno 30 do 40% rastlinskih hranilnih snovi več, nego oni, ki leži nestlačeno raztrošen po gnojniku, katerega sporevajo in presuševajo solnčni žarki dan za dnem in h kateremu ima zrak prost dostop. Kakor na gnojišču, tako moramo ravnati s hlevskim gnojem tudi na njivi, ako hočemo, da ohranimo hlevskemu gnoju gnojilno moč. Zato morate skrbeti, kakor pri gnojišču, tako tudi na njivi, da zabranite dostop zraka in solnčnih žarkov do gnoja. To pa dosežete le na ta način, ako raztrosite hlevski gnoj po njivi in ga *takoj tudi podorjete*. Kakorhitro tega ne storite in pustite hlevski gnoj, da leži raztrošen po njivi več dni, kar se pri nas običajno še dela, potem ne mislite, da njivo gnojite; v tem slučaju podorjete le izprano in strhljeno steljo, ki ima le to dobro lastnost, da rahlja zemljo. Če ste že primorani ob gotovem času izprazniti gnojišče in Vam ni dana priložnost, da takoj podorjete na njivo speljan gnoj, potem storite najbolje, če ga zložite v okrogle kupe, dobro stlačite in z zemljo pokrijete. Pri tem ravnanju zabranite izgubo rastlinskih hranilnih snovi. P-j.

Vprašanje 18. Kako ozdravim vlačljivo vino? (J. T. v G. O.)

Odgovor: Vlačljivost se pojavlja navadno le pri belih, slabih in mehkih vinih, ki ležijo predolgo na drožeh. Taka vina imajo še precej nepovrelega sladkorja, ker je bilo kipenje nepopolno. Vzrok tej bolezni so bakteriji (*Bacillus viscosus*), ki pretvarjajo sladkor v sluznato tvarino. Vlačljivo vino je treba takoj zdraviti, kakorhitro se bolezen opazi. Vino takoj pretočite, in sicer tako, da pride vino močno z zrakom v dotiko (skozi cedilo ali lij vrtne škropilnice.) Vino teče skozi tako pripravo v tankih curkih in se na ta način z zrakom dobro pomeša. Sod, v katerega pretočite vino, naj bo močnejše zažveplan kakor navadno. Ker primanjkuje vlačljivim vinom tudi čreslovine, mu iste dodajte, in sicer 10-15 g na hl. Odmerjeno množino tanina v vodi raztopite in v bolno, pretočeno vino vlijte ter nekaj časa pridno mešajte. Nato pustite vino mirno ležati, nakar se bo gotovo popravilo, ako ni bilo že preveč gosto. Natančnejše pojasnilo dobite v Gospodarskem navodilu št. 155., ki ga dobite pri Kmetijski družbi za 1 K. S.

KMETIJSKE NOVICE.

Kultura tobaka v Sloveniji. Tobačni tvornici v Ljubljani so prispele iz okolišev, kjer se je dovolilo letos saditi tobak, sledeče prijave: Kranjsko (glavarstva: Krško, Novo mesto, Črnomelj) 14 sadivcev s 43.400 sadikami; Prekmurje: 5 sadivcev s 13000 sadikami; Štajersko (glavarstva: Brežice, Celje, Ljutomer, Maribor, Ptuj) 498 sadivcev z 249.400 sadikami. Razmerna največ prijav je dospelo iz okr. glavarstev Celje (s 132 sadivci) in Ptuj (s 316 sadivci). Uprava za kulturo tobaka je začasno sledeče urejena: glavno vodstvo in nadzorstvo kulturno-tehnične, fiskalne in administrativne službe je v rokah ravnateljstva tobačne tvornice v Ljubljani. Zaradi intenzivnega nadzorstva tob. kultur obstoji pri tvornici poseben referat, ki se bavi s tostvarnimi posli za politične okraje Črnomelj, Novo mesto, Krško, Brežice in Celje; za politične okraje Konjica, Ljutomer, Maribor, Ptuj in Prekmurje je pa nadzorstvo kulture poverjeno začasnemu uradu za kulturo in odkup tobaka v Ptuj. Vsi prijavljenci za saditev tobaka so že prejeli dovoljenja kakortudi tobakovo seme, da ga morejo pravočasno posejati v pripravljene razsadnike. Oni prijavljenci, ki jim bi se iz kateregakoli vzroka saditev tobaka ne obnesla, morajo to pravočasno javiti ravnateljstvu tob. tvornic v Ljubljani, da jim po možnosti priskrbi sadik iz rezerv, ki si jih je za take slučaje zagotovila.

Prtljaga oseb, ki so se vrnile iz Amerike. Špedicijska tvrdka »Celeritas« v Trstu naznanja, da se v njenem skladišču v Trstu nahaja velika množina prtljage, pripadajoče povečini prebivalcem iz Slovenije, Hrvatske in Srbije, ki so se vrnili iz Amerike in jo pustili tamkaj. Podrobnejši podatki se dobe pri špedicijski tvrdki »Celeritas« v Trstu.

V. Rorman, Poljedelstvo. Gospodinjstva šola v Marijanišču v Ljubljani, potrebuje za gojenke nekoliko izvodov te knjige, ki je v prodaji ni več dobiti, in prosi tem potom ude Kmetijske družbe, ako te knjige ne potrebujejo, da jo blagovolijo prepustiti brezplačno ali proti primerni odškodnini temu zavodu. Ponudbe naj se pošljejo Kmetijski družbi v Ljubljani.

Razpisana so mesta uradnih živinozdravnikov v Črnomlju in Krškem. Prošnje se vlagajo do 30. apr. 1921 pri poverjeništvu za kmetijstvo. Natančnejše določbe so v razpisu v Uradnem listu.

Ponudniki in kupci plemenske živine.

(Pod tem naslovom Kmetijska družba za Slovenijo odslej naprej redno objavlja vse one lastnike plemenske živine, ki so pri volji plemensko živino prodati in vse one kmetovalce, ki jo želijo kupiti, s čemur je dana prilika prodajalcem in kupcem stopiti v stik in tako poskrbeti za zamenjavo plemenske živine. Priglašati je nakup in ponudbo vseh vrst moških in ženskih plemenskih živali ter naj vsak priglasenec natančno pripravi svoj naslov, vrsto domače živali, njen spol, pasmo, starost, število itd.)

Naprodaj so:

Bika, pincgavca, 2 in pol leti starega, premiranega, proda oskrbnništvo graščine Žerjav grad, pošta Dol pri Ljubljani.

3 bika, montafonske pasme, 1 do 1 in pol leta stare, proda oskrbnništvo Rakovnik, pošta Št. Rupert na Dolenjskem.

Kupi se:

Kravo-pincgavko, zajamčeno dobro molznico, kupi veleposestvo na Igu-Studenec. Ponudbe je poslati na: A. Palme, veleposestnik, Ig-Studenec pri Ljubljani.

Kupujte umetna gnojila!

Zadnji čas je, da si kmetovalci nabavijo umetna gnojila, da zboljšajo z njimi rodovitost svojih njiv in travnikov. Če hočete pridelati obilo sena in otave, potrosite svoje travnike s **kajnitom** in **kostno moko**, ki sta dandanes še najcenejša gnojila. Če je ozimina slabo prezimila, poštupajte jo z **apnenim dušikom**, ki izredno hitro pomaga, da se žito obraste. Po štupanju morate seveda žitno polje nalahko pobranati, kar nikakor ni v škodo rastlinam.

Obilo krepkega zrnja v klasu nam da **kostni superfosfat**, ki je neobhodno potreben za vsa žita, koruzo in še posebno ajdo. Ajda brez superfosfata sploh ne more dobro uspevati.

Krompir in peso gnojite s kalijevimi gnojili: le polagoma delujoči **kajnit** ali hitro učinkujoča **kalijska sol**.

Koruzi posebno prija **superfosfat** in **kalijska sol**. **Apneni dušik** je posebno potreben rastlinam, ki potrebujejo veliko hranilnih snovi za liste in steblovje. Pri krmski pesi je to gnojilo najbolj uspešno.

Razklejana kostna moka je ravnotako učinkovita kakor Tomasova žlindra, ima pa to deloma neugodno lastnost, da se le polagoma razkrajja, zato pa traja njen učinek v zemlji po več let. Vseled tega jo mnogi posestniki rabijo na travnikih.

Surova kostna moka je bolj počasi učinkujoče umetno gnojilo, ki ima v sebi tudi še nekoliko odstotkov dušika, njen učinek traja po več let, zato jo rabimo kaj radi v vinogradih.

Ta umetna gnojila si naj vsak nabavi, dokler jih družba ima še kaj v zalogi in dokler je še čas pomladne setve. Cene in pogoji dobave so označene med „Družbenimi vestmi“ v vsaki številki „Kmetovalca“.

DRUŽBENE VESTI.

* **Kmetijska družba za Slovenijo** ima za svoje ude v zalogi sledeče kmetijske potrebščine:

Ajda, siva semenska, lepo čiščeno graščinsko blago po 8 kron *kg*, brez vreč.

Antiavit v varstvo setev pšenice, turščice, graha, grašice, travnih in deteljnih, vrtnih in gozdnih semen vseh vrst pred poljskimi vranami, vrabci, kokošmi itd. je zopet došel in se dobi v zaklopnih po 1 *kg* za 120 kron, pol *kg* za 70 kron, četrt *kg* za 40 kron, osminko *kg* za 25 kron, 50 gramov za 15 kron.

Antiklor (gl. salojidin).

Apneni dušik po K 400.— sto *kg*.

Bosnapasta po K 12.— za *kg* v čebrih po 50 in 100 *kg*; pri večjem odjemu primeren popust. Čebri se ne računijo posebej. Najboljši strokovnjaki priporočajo nakup tega najučinkovitejšega in lahko vporabljivega sredstva proti peronospori ali paležu na trti.

Drevesne škropilnice na prevoz, razne kakovosti na izbero po različnih cenah.

Eponit, s katerim se vzame vinu vsak zoprni okus ali duh, bodisi po gnilobi, plesnivcu, po sodu, grenkobi itd. stane 120 kron *kg*, poštnina in ovoj posebej.

Esparezeta, španska detelja, neluščena po 24 kron *kg*.

(Nadaljevanje „Družbenih vestí“ v inseratnem delu lista.)

Uradno glasilo Samostojnega konjerejskega odseka Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

Uredniška priloga 7. štev. „Kmetovalca“ 1. 1921.

Kakšna naj bo plemenska kobila?

Različna so mnenja, kako naj je ustvarjena plemenska kobila. Marsikatero napačno mnenje se je žalibog razširilo med naše konjerejce in ne bo odveč, ako se zopet enkrat bavimo s tem vprašanjem. Dasi ravno ni mogoče podati primerne opisa za vse primere, vendar obstojajo gotova natančno določena pravila, katerih se mora vsak konjerejec držati. Kdor hoče vzrejati lahke konje za vožnjo, ta izbira svoje plemenjake z drugega stališča, nego oni, ki se bavi z vzrejo težkih ali mrzlokrvnih žrebcev. Konjerejec, ki vzreja konje toplokrvnega plemena, bo uporabljal tudi ono svojo kobilo za plemo, katere zunanost sicer ni posebno prikupljiva, a se mu je obnesla na dirkališčih. V tem primeru je konjerejcu le za podedovanje materne zmožnosti za dirkanje. V naslednjem pa se ne bomo ozirali na to vrsto konjerejcev, temveč v mislih imamo našo deželno konjerejo.

Prični no takoj z vidnimi znaki samice, ki smo jo določili za plemenitev. Plemenska samica mora biti dovolj dolgega života, široka in globoka. Plemenska kobila ni nikdar pre-dolga in preširoka. Ta dolgost života pa ne sme imeti za posledico slabozakroženega, dolgega hrbta, s slabim ledjem, ampak vsi posamezni deli života, hrbet, križ in ledje morajo ostati v medsebojni harmoniji. V tem primeru so tudi rebra lepo in dobro vzbočena, kar daje žrebetu pri breji samici več prostora za razvoj.

Oglejmo si še noge pri dobri plemenski kobili. Iste morajo biti suhe, krepke z izrazitimi členki, trdno normalno kopito in povešen elastični bicelj. Ker gre pri odberi plemenskih kobil navadno za starost najmanj treh let, moramo polagati še posebno važnost na čistost členkov. Sprednji koleno, pogledani od spredaj, piščal in skočni člen, pogledana od strani, morajo biti čim širje, kajti potem leži tako važna kita upognica prosto. Ujognjena mesta pod sprednjim kolonom in skočnim členom so škodljiva in kažejo, da so členki slabotni. Vsak konjerejec naj pazi pri plemenski kobili na lepo zrasedel skočni členk z napeto kožo, brez izrastkov in morskih kosti. Pri hoji naj dela plemenska kobila dolge, mirne in daleč segajoče korake.

Kobile, z žrebčevo glavo, niso za plemo. Očesne hibe, ki jih niso povzročile zunanje rane, kakor jasna in mesečna slepota, moramo vedno obsojati in kobile s takimi napakami niso za plemo.

Sedaj pa še nekaj nevidnih napak, ki se morajo upoštevati pri izbiri plemenskih kobil. Ako ima kobila vse navedene dobre lastnosti — kar je sicer velika redkost — vendar ni vzreja zaroda veliko vredna, ako manjka kobili največ vredna dobrina, to je zdravje. Čim trdnje je zdravje, čim bolj krepka je konstitucija, tem gotoveje lahko pričakujemo krepkih, zdravih žrebet. Od zdrave in krepke plemenske kobile tudi z veliko gotovostjo lahko pričakujemo dosti in dobrega mleka, ki je za razvoj žrebeta v prvih mesecih njegovega življenja neobhodno potrebno. Tu sem spada

tudi temperament samice, ki mora biti krotka, voljna in naj žrebe rada pripusti k vimenu. Da nadušljive kobile niso za plemo, mislimo, da ni potrebno še posebej omenjati. Tuji one kobile, ki kažejo histerijo, dalje one, ki grizejo in udarjajo, niso za plemenitev ker se omenjene slabe lastnosti le prerade podedujejo na zarod.

Marsikdo si bo mislil: „kobil, kakor so tu opisane, sploh ne najdemo“, tistemu prav radi pritrdimo, da od 100 plemenskih kobil odgovarjajo komaj 3 zgorajšnjim zahtevam. Do opisanih plem. kobil pa tudi ne bomo preje dospeli, dokler ne bomo izbirali samic in stremili za tem, da izločimo vse one plem. kobile od nadaljnega plemenjenja, ki ne odgovarjajo opisanim zahtevam. To navodilo je tembolj potrebno, ker pri nas vsakdo ve, kako slabo izbirajo naši konjerejci plemenske kobile. Navadno proda naš kmet lepo, mlado žrebico, slabo pa obdrži doma za plemenitev. Proti takim napakam je potreben neobziren boj.

P.j.

Splošni pojmi glede konjereje.

Vsak, ki se peča z rejo gotovih živali, mora o nji imeti vsaj najprimitivnejše pojme.

Gorostasne izreke se pri nas sliši o splošnih znanstvenih pojmi. Zadnji čas je posebno pojmovanje o „polnokrvnosti“ konja mnogim ljudem delalo preglavice. V kratkem hočem raztolmačiti, kaj razumejo strokovnjaki pod sledečimi izrazi: pasma, polnokrvnost, polnokrvni, mrzlokrvni, polkrvni, križani konj.

Pasma.

Pasma postane, če gotova vrsta živali pod istimi pogoji in z isto podedovalno močjo dobi enakomerne, karakteristične lastnosti, katere obdrži tako dolgo, da ne vplivajo nanjo drugi življenjski pogoji in tuja kri.

Pasme imamo toplo in mrzlokrvno, katere se dele v različne rodline.

Toplokrvna pasma.

Polnokrvne se imenuje one toplokrvne konje, ki so nastali vsled paranja enakomernih, dokazano žlahtnih in izkušenih živali.

Pri polnokrvnem se čisla v prvi vrsti njegove zmožnosti ne pa njegove zunanosti. Cela reja polnokravnega se drži le principa, zrediti in gojiti konja, ki je posebno žlahten, hiter in vztrajen. Hitrost in vztrajnost se presoja na dirkah in sličnih konjskih tekmah, ki so tedaj preizkušnje konj.

So konjerejci polnokrvnih konj, ki kupijo plemenjake ali kobile le po tem, koliko so pridirkali.

Tudi žrebeta se kupuje po zmožnosti staršev in se plača za potomce dobrih, izkušenih staršev ogromne svote, na pr. leta 1920. pri dražbi enoletnikov v kobilarni Napagedl na Moravskem za onega žrebička 700.000 č. sl. kron.

Naravna posledica konsekvntnih preizkušenj

skozi več kakor 200 let je, da so organi, ki jih konj pri hitrem delu najbolj izrablja, posebno razviti.

Če bi se polnokravnega konja skozi desetletja brez ostrega dela vzgajalo, bi popolnoma izgubil zopet svoj značaj.

Star pregovor: Brez dirk ni polnokravnega, brez polnokravnega ne polkrvnega, brez polkrvnega ne praktičnega konja za vsakdanje delo.

Polnokrvi so za konjerejo neobhodno potrebni, oni so regeneratori vsake toplokrvne konjereje.

Glavni reprezentant polnokravnih je čistokrvni *Orientalce*, od katerih je najbolj čislani, ki je doma v centralni Arabiji, je od ene v domovini kot zlahtno priznane rodbine in ima avtentične rodovne listine.

Drugi je *angleški polnokrvni*, ki je nastal po križanju importiranih orientalskih žrebcev in kobil z domačimi angleškimi konji.

Kot polnokrven šteje na Angleškem in tudi pri nas vsak konj, ki je po očetu in materi brez presledka potomec takih konj, ki so vpisani v angleški rodovni knjigi (General Stud Bok).

Tretji je nastal iz direktnega križanja angleškega in arabskega polnokravnega, imenujemo ga *Angloarabec*.

Najboljši zastopniki Angloarabcev so prvotni *Gidrani*.

Praoče te rodbine je bil arabski polnokrvec „*Gidran*“, ki je leta 1818. prišel v ogrsko kobilarno Babolna. Začetkom so gojili po tem *Gidranu* samo *Orientalce*, šele pred 28 leti, ko so le ti vedno bolj degenerirali, so začeli *Gidrane* križati z angleškim polnokravnim, tako da spada danes med *Angloarabce*. Res polnokravnih *Gidranov* (*Angloarabcev*) je pa danes že zelo malo, ker so jih pozneje tudi križali s polkrvnim *Lipicancem*, španskimi in sedmograškimi kobilami.

Polkrvni konj je vsak toplokrvni, ki ni po zgoraj navedenih veljavnih pojmi polnokrven. *Polkrvni* konj je pravzaprav oni, ki ga rabimo za vsakdanje potrebe. Nima tiste zlahtnosti, tiste krvi, kakor polnokrvni, zato je po svoji zunanosti najbolj pripraven za gospodarska dela. Nastal je iz križanja polnokravnega s konjem manj čistokravnega toplokrvnega konja.

Sem spadajo med drugimi: *Lipicanec*, ki je nastal deloma iz križanja španskih in italijanskih konj, deloma iz originalnih Arabcev, ali pa iz križanja teh dveh rodbin. Ime je dobil po bivši dvorni kobilarni *Lipica*. *Nonius*, ki je anglonorman, t. j. prvi *Nonius* ima za očeta angleškega polkrvnega, mati pa je normandijska domača kobila.

Današnji *Gidran*;

Furioso in *Northstar*, ki sta nastala po angleških polnokravnih *Furioso* in *Northstar*, križana s toplokrvnimi ogrskimi kobilami.

Tu sem se mora šteti tudi ameriške dirkače, (traberje), ki so križanci najrazličnejših pasem, večinoma angleži z domačimi amerišskimi kobilami. Pri prvotni reji se Amerikanci sploh niso držali nobene smeri in so bili produkti le posebna sreča, pa tudi posledica podnebja, vzgoje in paranja izkušenih konj. Red so napravili šele v zadnjih 30 letih, ko so ustanovili rodovne knjige.

Mrzlokrvna pasma.

Konji mrzlokrvne pasme so popolnoma druge oblike kakor pa oni toplokrvni, imajo bolj močne kosti, težko telo, in nimajo te zlahtnosti in tempera-

menta kakor toplokrvni. Primerno svojim lastnostim, ga najdemo le v goratem kraju ali pa v kraju težke rodovitne zemlje. Pripraven je za težka dela vsled svoje konstitucije in svoje narave, ni pa za prehitro vožnjo. Tudi tu se da napraviti ločitev v polnokrvene, t. j. čistokrvene in polkrvne, t. j. križanje čistokravnih s kakimi manj čistokravnimi.

N. pr. imajo danes na Angleškem in v Belgiji ravno take rodovne knjige, kakor polnokrvi-toplokrvni, i. s. „*The Clydesdale Stud Book in Stud Book national des chevaux de la race belge*“; tudi Nemci imajo rodovne knjige, in v bivšem Štajerskem se še danes najdejo rodovne knjige, ki se pa, kolikor je meni znano, žalibog ne vodijo več. Žalibog, ker dobra konjereja se vedno začne pri statistiki in rodovnih knjigah.

Med čistokrvne mrzlokrvne konje spadajo med drugimi na Angleškem „*Clydesdaler*“, katerega so tudi k nam importirali, se pa ni obnesel. Praoče *Clydesdalerja* je bil neki flamski žrebec, ki je bil na Angleško importiran že leta 1715. ali 1720.; na Francoškem *Peršeron*, ki je pa po tradicijah postal iz križanja *Orientalca* z domačim konjem; v Belgiji *Ardenc*, kar mi imenujemo „*Belgijc*“, katerega so že Rimljani našli pred 20 stoletji pri pohodu v Galijo.

Najbolj čistokrvni, če ne edini čistokrvni mrzlokrvec, je *Noričan*, ki ima ime po rimski provinciji *Noricum*, ki je obsegala večino alpskih dežel. Lahko se reče, da so vse gorske rodbine Srednje Evrope, tedaj tudi *Ardenci* — potomci noriškega plemena, kateri je potomec gorskega konja, ki je živel v rimskih časih v našem gorovju. Tip pravega *Noričana* ni bil lep. Masiven, dolg, ne posebno kratkih nog, katerega težko telo ni bilo v nobenem razmerju k nogam, z dolgočasnim temperamentom. Z dobro rejo, primernim plemenjenjem se je doseglo do danes v našem kraju, da imamo mrzlokrvnega konja, ki ni več tako težak, je globok v prsih, kratkih nog, dober v temperamentu in tudi dober v hoji. Od *Noričana* imamo različne rodbine, ki pa nimajo posebnih imen. Imenujemo jih po krajih, kjer so se vzrejli, na pr. *Solnograški*, *Štajerski*, *Gorenjski*, *Gornje-Nižje Avstrijski* *Noričan*.

Križanec.

Končno pa moram omeniti še „*križanca*“, proti kateremu bi morali voditi vsi konjerejci sveto vojsko, žalibog pa se najde za to le malo razumevanja.

Križanje konj iste pasme je priporočljivo, na pr. če ima konjerejec majhno ali kobilo prešibkih nog, ali z eno ali drugo napako, ta naj jo vodi k močnemu ali primernemu žrebcu, pa ne mrzlokrvnemu, marveč taiste pasme, tedaj toplokrvnemu, s tem sme upati, pa samo upati, da žrebec popravi napake kobile.

Izboljšati se zamore pa potomca še z dobrim krmljenjem, veliko paše in trdno vzgojo — ne v hlevu, marveč na prostem.

Če se hoče že križati mrzlokrvnega s toplokrvnim, ni to bogvekak greh, če se posestnik ne boji pretežkega poroda, na noben način se pa ne sme rabiti produkt teh dveh za nadaljnjo rejo. Največja napaka bi bila žrebca-križanca nastaviti za plemenjaka; noben strokovnjak bi ne smel in ne mogel kaj takega zagovarjati; nerazumljivo je, če konjerejci prosijo za vdelitev križancev; veselja ne bodo s tem doživeli.

Toplokrvna pasma je tako različna od mrzlokrvne, da izgube križanci sčasom popolnoma značaj — zunanost — dobrega konja. Podedujejo le redkokrat dobre lastnosti, marveč večinoma le napake staršev.

Po starih praktikih je dognano, da ima zlahtnejši konj več podedovalne moči kakor pa mrzlokrvni. Po preizkušnjah je pričakovati, da ima žrebe po istih težko telo, veliko glavo, šibke noge, za težkega konja slab temperament.

Veliko konjerejcev je že poskusilo križati toplokrvnega z mrzlokrvnim, pa vedno so zopet opustili to rejo. Kakor sem že enkrat rekel: „Prvi produkt bo mogoče izvrsten, kaj pa po njem postane, se pa nikdar ne ve.“ V drugem in tretjem rodu se bo šele videlo, da nadaljnja reja križancev ni dobra.

Zategadelj je pravilno, da konjerejec, ki redi konje za svojo uporabo, in hoče imeti doma zrejene, dobre kobile plemenjače, ne križa toplokrvnega z mrzlokrvnim ali pa narobe, marveč se drži ene pasme, ki je primerna njegovemu kraju.

Splošno je opazovati stremljenje po težkih konjih, ne pomislijo pa posestniki, da manjši, toplokrvni konj ne potrebuje toliko krme, kakor težki in da v ravnini hitreje stopi.

Mogoče, da se težkega konja bolje proda, za gospodarska dela v ravnini pa odgovarja toplokrvni veliko bolje in njegova reja stane veliko manj, je torej tudi v gospodarskem oziru bolj pripravna. Ravniar.

Negovanje podkovanih kopit.

(Iz knjige „Podkovstvo“, spisal živinozdravnik Lovro Tepina.)

Kopito podkovanega konja ima še veliko manj ugodnosti za zdravo in čvrsto rast ter krepko razvijanje posameznih delov, kakor pa kopita žrebet in nepodkovanih konj sploh. K temu, da že podkev samaposebi ovira naravni razvoj kopita, se pridružijo še vsi škodljivi vplivi uporabe (slaba pota, trde ceste, mokrota, prah in blato, mraz, težko delo itd.) in hleva (slab tlak, slaba stelja, gnojnica in druga nesnaga). Že samo to, da konji včasih dlje časa stojijo v hlevu brez neobhodno potrebnega gibanja, vpliva škodljivo na kopita.

Skrb za podkovana kopita se mora v prvi vrsti obračati na snažnost in pravočasno ter dobro izvršeno prekovanje. Priporočljivo je vsak dan ostrgati s podplata in iz strelnih jamic vso nesnago in celo kopito oprati s čisto vodo. Spodnji, z dlako porasčeni del nog, ki se pri tem zmoči, zlasti pa pregib v biclju, se mora skrbno obrisati in odrgniti s slamo, da se popolnoma osuši. Če so konji razgreti, se smejo kopita prati šele tedaj, ko so se popolnoma ohladila.

Oснаžena in oprana kopita se najprej z mehko krpo obrišejo ter končno namažejo, da se rog prehitro ne razsuši, ter da ostane zadosti prožen; namazati se pa mora posebno tudi podplat, ne samo stena. Mašina

prevlaka pa tudi varuje rog kopita, se ob deževnem vremenu vsled hoje po redkem blatu in vodi preveč ne omeči.

Posebna mazila za kopita vobče niso potrebna. Vsaka neslana in nepokvarjena (žarka! žaltava!) mast se lahko uporabi v ta namen, le vazeline ni priporočati za trajno uporabo, ker napravi rog kopita krhek in povzroči (vsled primesi petroleja i. dr.) trajno vnetje svitkovega obrobka. Le tedaj, če so se kopita preveč razmečila, tako, da se je rog pričel celo upogibati, je potrebno, da se običajnim mastem primeša voska ali smole. Za podplat pa v takih slučajih zadošča, če ga namažemo z lesnim katranom.

Popolnoma napačno in naravnost škodljivo pa je, mazati kopita, ne da bi bila poprej osnažena in oprana. Le osnažen in po vplivu vode omečen rog more hitro vsrkati mast in namazan ohraniti prožnost.

V slučaju, da je rog zelo trd ali celo razsušen, da se prične krusiti in drobiti, ga moramo omečiti z svitki. V ta namen namočimo v

vodi debelejšje krpe (od vreč), jih napolnimo z namočenim ilovico, žaganjem ali otrobi in z njimi čez noč ovijemo sprednja kopita, da se omečajo. (Glej podobo 5.). Traku, s katerim ovitek v biclju privežemo, ne smemo preveč zategniti, da ne ovira rednega pretakanja krvi.

Podoba 5.

Če oskrbujemo kopita na ta način in poleg tega skrbimo še za redno gibanje konj in pravočasno prekovanje, smo storili vse, kar je potrebno, da ostanejo kopita zdrava in trpežna.

Kobila nima mleka.

Pogosto se ponavljajo slučaji, da kobila navzlic primerni krmi in dobri negi po ožrebetitvi nima mleka. Vzroki so različni: ali prestana bolezen, ali nenormalen razvoj spolovil, lahko pa tudi kak drug povod. Znake za tako slabo mlečnost opazimo že pred storitvijo, ker se noče živati vime nikakor razviti. Ta pogrešek skušamo odpraviti s tem, da okrepimo vime z večjim pritokom krvi ter pokladamo med krmo sredstva, ki pospešujejo mlečnost. V ta namen natiramo vime s kakim žganjem, kar povzroči naval krvi v vime, oziroma v mlečne žleze. Dobro krmilo, ki pospešuje mlečnost, je

Gorenji spis je posnet po knjigi:

„Živinozdravnik Lovro Tepina,

Podkovstvo, pouk kovačem in konjerejcem“,

katero knjigo toplo priporočamo v nabavo vsem našim konjerejcem. Ti pa naj vplivajo posebno na kovače, da si jo vsak nabavi, ker jim nudi pouk v vseh slučajih podkovstva in negovanja kopit. Pa tudi živinorejcem nudi dovolj poučnega gradiva pri podkovanju goveje živine in negovanju parkljev govedi. Knjiga stane 45 kron in se jo dobi pri Kmetijski družbi ali v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

v prvi vrsti ječmen. Mlečnost pospešujoča sredstva so sol, če se jo poklada v primerui množini, dalje kumin, janež in koprec (fenniculaum). Priporoča se kot izborno sredstvo kuhano laneno seme ter korenja. To so sredstva, ki naj pri kobili pospešujejo mlečnost. Seveda je potrebno, da jih pokladamo še pred ozrebenjem ter s tem pripravimo mlečne žleze do boljšega razvitka in in intenzivnejšega delovanja.

Kaj pa je storiti, če kobila navzlic takim sredstvom vendarle nima ali ne dovolj mleka za storjeno žrebe? Tega moramo na vsak način skušati vzrediti, kajti take živali stanejo danes tepe vsote. Na boljše nadomestilo za kobilno mleko novorojenemu žrebetu je na vodi popolnoma razkuhan ječmen, ki se mu raj douje majhna množina dobrega kravjega mleka. Taka ječmenova juha bodi redka in naj se daje žrebetu tako mlačna, kakor je sveže namolzeno mleko. Tako ječmenovo juho je v pričetku žrebetu dajati vsaki dve uri, in sicer toliko, kolikor jo hoče popiti. Ostankov ni hraniti za žrebe, ampak naj se jih da govedi ali prasičem. Sploh se pri tem krmljenju mora paziti na največjo snago in čistost. Z ječmenovo juho se žrebeta ravnotako dobro vzredijo kakor z mlekom od kobile same.

Dandanes, ko je konjereja tako dragocena kmetijska panoga, moramo obračati največjo pažnjo vzr. ji žrebet in negovanju kobil, kajti to nam donaja lahko prav lepih uspehov.

URADNE VESTI KONJEREJSKEGA ODSEKA.

Seja konjerejskega odseka I. Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani, dne 29. marca 1921.

Predsednik Zupančič je otvoril sejo, pozdravil predvsem vladnega komisarja Kmetijske družbe dr. Spiller-Mysa, zastopnika poverjenstva za kmetijstvo in državne žrebčarne ter vse odbornike. Po prečitaniu in odobritvi zapisnika zadnje seje je predsednik izrazil željo, naj bi se tako pri nabavi, kakor tudi morebitni odprodaji žrebcev postopalo vedno sporazumno s Konjerejskim odsekom, kakor je bilo svojčas obljubljen, ter upštevalo odsekovne predloge, ki se jih je v nekaterih primerih omalovaževalo. Po pojasnili s strani zastopnika poverjenstva, da se v danem primeru ni moglo postopati drugače, so se prečitali došli dopisi ter se je glede prošnje občine Cerklje v krškem okraju sklenilo, da se iz načelnih razlogov ne more v tamošnji toplotni okolici namestiti zaprosenih dveh mrzlokrvnih žrebcev. Na željo konjerejcev v kočevskem ozir. cerkniškem okraju se je sklenilo prirediti dne 22. julija t. l. premovanje konj v Starem trgu pri Ložu.

Za razstavo konj o priliki Velesejma v Ljubljani bo poverjenstvo za kmetijstvo uvedlo vse tozadavne predpriprave, ter je že pri orednji vladi zaprosilo za izdatno podporo v ta namen in si že tudi zagotovilo primeren prostor, kamor se bodo postavili v razstavo privedeni konji. Nadalje bo poverjenstvo za kmetijstvo sklicalo anketo, h kateri bo povabilo poleg drugih činiteljev tudi Konjerejski odsek, da se tam sporazumno določijo vse nadaljnje podrobnosti v stvari. V razstavi se namerava konje razdeliti v skupine, kakor so običajne pri premovanjih, ter se bo treba že na teh dogovoriti z lastniki konj, ki naj pridejo v poštev za udeležbo pri tej prireditvi.

Konjerejski odsek pravzaprav še nima natančno določena delokroga. Zato je potrebno, da se njegov va pravila izpremenijo in prilagode današnjim popolnoma drugačnim razmeram. Z ozirom na to, se je sklenilo naprositi poverjenstvo za kmetijstvo, da sporazumno s konjerejskim sosvetom natančno določi delokrog konjerejskima odsekoma, enako, kakor je to svojčas določevala pogodba s c. kr. kmetij kim ministrstvom. Izpremembo pravil pa se je sklenilo poveriti posebnemu odseku ter naprositi Kmetijsko družbo za Slovenijo, da odpošlje vanj svojega zastopnika; vsak Konjerejski odsek pa naj izvoli po dva zastopnika, ki naj dogovorno sestavijo načrt pravil ter ga izročijo glavnemu odboru Kmetijske družbe, da ga predloži občnemu zboru v potrditev.

Med slučajnostmi je poročal predsednik Zupančič, da je vojaška oblast premestila majorja-veterinarja Rebernaka iz državne žrebčarne na Selu v Zagreb. Po daljši debati, ki so se je udeležili poleg predsednika še odborniki Grad, Kristan, Melj in Žark, kateri so vsi povdarjali vrline, zasluge in zmožnosti imenovanega, se je sklenilo, da posebna deputacija posreduje pri poverjenstvu za kmetijstvo v tej zadevi.

S glasno s Konjerejskim odsekom II. se je sklenilo, na pristojnem mestu zaprositi za dovoljenje izvaja toplokrvni konj proti enaki carini, kakor je določena za izlokovne; glede skočnine pa se je sklenilo, da se ne predlaga nikakega zvišanja.

Ko se je že določilo, da se vrši pred občnim zborom dne 9. maja t. l. ob devetih dopoldne odborova seja, občni zbor pa ob desetih dopoldne, v bodoče pa vse seje ob enajstih dopoldne, je predsednik zaključil sejo.

KONJEREJSKE VESTI.

Svarilo pred zakotnimi žrebci. Komaj se je pričela plem. doba, že prihajajo pritožbe, da pripuščajo konjerejci svoje kobile k zakotnim, nelicencovanim žrebci. Taxi žrebci so za plemo nesposobni in za konjerejo naravnost pogubni, kar lastniki sami dobro vedo, ker se jih niso upali priglasiti, ter prignati pred licencovalno komisijo, da bi dobili, če bi bil njihov žrebec spoznan za plemo sposoben, od države še nagrado 2000 kron. Če so jih pa predstavili komisiji in jih ista ni mogla licencovati, so gotovo taki, da moramo odločno svariti pred njimi. Vrhutega ne stoje taki žrebci pod nobenim nadzorstvom, so pogostokrat okuženi, ter prenašajo razne bolezni. Z ozirom na to, opozarjamo konjerejce na nevarnost, ki jim preti od takih zakonitih žrebcev; vrhutega pa bodo oblasti zasledovale in kaznovale lastnike zakonitih žrebcev, kakortudi konjerejce, ki bi pri njih pripuščali svoje kobile. Konjerejci se pozivljajo v lastnem interešu, da prijavijo vsak tak slučaj oblasti ali pa državni žrebčarni. Vodstvo drž. žrebčarne.

Izpremembe na plemenitih postajah. Naknadno sta se licencovala: 1. žrebec lic. 30 Plonton, belg., Sp. Duplek, okr. Maribor. 2. žrebec lic. 43 Vulkan, belg. Zg. Ročica, okr. Maribor. Opustili sta se sledeči plem. postaji z licencovanim žrebci, ker sta lastnika žrebca prodala: 1. Hotiža v Prekmurju, 2. Praprotna Polica pri Kranju. Plem. postaja v Slovenski Bistrici se opusti. Namesto nje se postavi drž. plem. postaja v Mariboru z 2 toplokrvnima in 1 mrzlokrvnim žrebci. Plem. postaja Sv. Jurij ob Ščavnici dobi namesto toplokrvca štev. 16 Domomana enega mrzlokrvnega žrebca. Odvzame se žrebec štev. 119 Apollo (noričan) plem. postaji Ptuj, ter se ga dodeli zasebni oskrbi v Turnišu pri Ptuj.

Vodstvo državne žrebčarne.

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

»Kmetovalec« izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 K na leto.
Posamezna številka stane krono.

Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po nastopnih cenah: inserat na pol strani 600 K, na 1/4 strani 300 K, na 1/8 strani 150 K, na 1/16 strani 100 K, na 1/32 strani 50 K. Vsaka beseda v »Malih naznanilih« stane 80 vin. na stran pa skupaj 12 K.

Urejuje inž. Rado Lah; založba Kmetijske družbe za Slovenijo; tisk J. Blasnik naslednikov.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg šte. 3. — Ponatisi iz »Kmetovalca« so dovoljeni le tedaj, če se navede vir.

Št. 7. Ljubljana, 10. aprila 1921. Letnik XXXVIII.

Mala naznanila

Za vsako besedo je naprej plačati 80 vinarjev, kerarji ali znamka rajmanj pa skupaj K 12 — sicer se naznanila ne objavijo.

Uo-svništvo ne prevzame preuredovanja.

Milinske kamne, sekane iz najboljših belih, ostre do 100 cm široke, po naročilu tudi večje, izdelujem zopet in prodajam po najnižjih cenah s pismeno garancijo. Leskovšek Anton, posestnik in kamnosek, Sv. turlj ob južni železnici pri Celju. 60

Najboljše apno in portland cement dobavlja najceneje na vse postaje od G. Radgone do Lutomera, v D. Lendavo, pa tudi na vse druge postaje. Tvrdka V. Bratina Krizčev pri Ljutomeru.

Borova drva se kupijo. Ponudbe na poštini predal 28. Ljubljana. 92

47 suhih črešnjavih desk 2 in 1 1/2, cele do 2 in 1/2 metra široke na prodaj. Ponudbe na upravo lista. 93

Rafijo, trane škarje, vrtno in poljsko orodje nudi po nizki ceni A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 95

Storjo za strope, žico, žičnike, morsko tra- nudi po ugodnih cenah A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška cesta 21. 96

Mlatilnice navadne in 160 cm široke, z popolnim čiščenjem, bealca-motorje, decimalne in druge tehnične, parilne kotle, štedilne peči, posnemalnike, plugje, gnojilače sesalke, transmisije in lesena jermenska koleca, umetne milinske kamne in komolčne domače miline, žične mreže za ograjo, žične vrvi, kosilne stroje, čebelarstvo orodje, panje t. t. d. priporoča Josip Božič, strojnik, pošta Grabitani, Koroško. 97

Desetinske tehnične, klupe za merjenje lesa, kladiva za les žigosati, vrata za krušne peči in raznovrstne štedilnike izdeluje in razpošilja najcenejši Jakob Malenšek, ključavničarstvo, Boh. Bistrica. 98

Priporoča se tvrdka Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nasip 7. Edina tovarniška zaloga najboljših šivalnih strojev za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam se dobijo vsi posamezni deli za šivalne stroje in koleca, potrebščine za gospodinjstvo, krojače, čevljarje in sedlarje. 104

Brizgalnico in cevi, rabljene, v dobrem stanju kupi Jožef Garbas, Stara vas p. Grosuplje. 126

Brzoparilnik, 125 l držeč ima naprodaj Jožef Škerl, Kleče 9, Ježica. 177

Dve lanski telici domače pasme, zamenjam za ravnotake voličke Alojzij Strašar v Podgorju, p. Kamnik. 128

Dvoje lepih žrebet po eno leto starih ima naprodaj, Karol Polajnar, posestnik in kavarnar v Ljubljani. 129

Kravo mlekarico montažne pasme, kupi Anton Koritnik, hotel Slon Ljubljana. 130

Pšenično moko, koruzo, oves in otrobe se dobi vedno po najnižji ceni v trgovini J. M. Kranjc (proj Bučar) Vrhnika

Biha, pincgavske pasme dve in pol leti starega ima naprodaj Ivan Mrak, Piešivca 64, pošta Brezovica.

Išče se gospodična, pridna, pošena, go- spodinjstva in kmetijstva vajena za sam. prof. Dr. veleposestnika z nadmilijskim imetjem. Ponudbe z zanesljivimi podatki sprejema uprava lista. 135

Imam naprodaj ali pa v zremeno za dve leti starega vola ali 2 leti staro telico biva 20 mesecev starega, stare Boh. pasme ki tudi zna voziti. Mihael Benedih, Koprivnik Boh. Bistrica. 150

Ženitna ponudba.

Mladenec ekonom, z več sto tisoč kron premoženja, se želi prirediti k deklici ali udovi primernih let, ki bi imela večje gospodarstvo. Le resne ponudbe z opisom razmer na Kmetovalca pod »Vesna 300«. Tajnost zadržana. 151

Prošnja. Absolvent kmetijske šole na Ormu z večletno prakso, radi agrarne reforme brez službe, prosi cenjene gg. kolege za morebitno posredovanje primerne nameri. Naslov pod »Iskrena hvala« na upravi lista. 152

Sto kg jare gozdne rži kupim po vsaki cenit Ponudbe se prosi na naslov: Janko Mevželj, Mokronog. 153

Tudi letos kupuje R. Luckmann, prej J. Leuza nasl. v Ljubljani na Martinovi (Ahacijevi) cesti 10 po najvišjih cenah raznovrstna zeljšča, suho cvetje (suhe rože), lipovo cvetje, korenine, lubje in semena. Koor si hoče s pridnim nabiranjem zagotoviti dober zaslužek, naj zahteva poja- snila pri imenovani tvrdki. Cene, ki jih plaču- jem nabiralcem, so letos izredno visoke. 154

Kmetijska družba za Slovenijo

priporoča udom

za spomladno gnojenje

iz svoje zaloge v Ljubljani

kajnit
kostno moko
surovo in razklejeno
superfosfat
apneni dušik
kalijeva sol

po izvršnih cenah, ki so razvidne iz družbenih vestí tega lista. Tvor- nice so cene znatno zvišale, družba pa bo naročitve, ki jej pravočasno dohajajo,

še po starih cenah
izvršila. 10

Kmetovalci
ne zamudite prilike!

Vrtni pušpan zelo lep 25 cm visok, približno tri tisoč sadik za 100 sadik 250 kron oddaja S. Baloh, posestnik, Moste 3, p. Zirovnica, Gorenjsko. 113

Dvojnih kostonievih sadik lepih, različne velikosti ima naproda par sto komadov. Istotam je naproda velik za 150 svetilk acetelinski aparat. Zaradi pomanjkanja prostora se poceni prodaja. Polizve se pri Al. Zajec, Šiška, Bellevue. 114

Več sto dvojnih kostoniev ima naproda po nižani ceni Jakob Pintar, sadjerejec pri sv. Tomažu, Škofjaoka, Gorenjsko. 115

Dobrega vrtnarja, izkušenega sprejme samostan Zaticna. 136

Mladenci star 26 let, želi službe kot mlekar in sirar. Drugi star 20 let pa službe kot sirar. Nastopita lahko takoj. Naslov pove Lovro Zupan, Savica 5 p. Boh. Bistrica. 137

Cepljene trte različnih vist, tudi več tisoč lepih belo vkorenjenih amaric ima naproda za ceno po dogovoru Franc Zelanko, trsnicar, Vadol, Juršinci pri Ptuj. 138

Vinogradniki pozor! Na subo cepljene trte so na prodaj in sicer najbolj rodovitne vrste. Bela Šmarica in sicer necepljena, ki jako dobro rodi. Kdor si hoče naročiti lepe in močno cepljene trte, naj so takoj oglašijo pisarno ali ustmeno pri Francu Slodjak, trsnicar, pri Sv. Lovrencu v Slov. Goricah, p. Juršinci pri Ptuj. Cena trtam po dogovoru. 139

Imam vodno kolo naproda lopatar z železnimi lopatami, ves hrastov, premer 2'20. Preko za o'je, dvostranski poljanski plug in 60, po 2 m dolgih železnih drogov za ograjo, premer 1/4 cola. Miha Pangerc Rečica št. 64, pošta Bled 11.

Nova lekarna pri Sv. Lenartu, v Slovenskih Goricah založena z vsemi zdravili se priporoča, Bogdan Devide. 155

Na prodaj gljehvih sadik M. Humek, Ljubljana Linhart. ul. 12. 156

Dvajset oralov gozda, dva orala bukovega lesa, dalje 40 m³ dry ter en gepelj ima naproda Franc Sodja, Ribno pri Bledu. 161

Kmetovalci! Denarni zavodi!

Gozdarske in gospodarske zadruge!

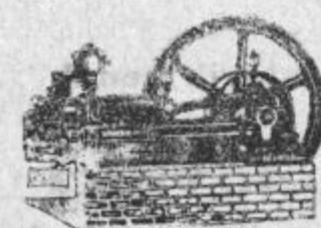
Berite! Lesotrzil! Berite!

A. Šivic (9)
„Poljudno navodilo za merjenje lesa“

V omenjeni knjižici je poljudno popisano kako se izračuna telesnina debel posekanega in rastočega drevesa ter celih gozdov, kakor tudi obtezanega in raztaganega lesa. Pridejane so vse za tako računjanje potrebne tabele. V knjižici se nahaja tudi popis in potrebne tabele za pravilno določanje oblike in razmerij lesu, ki se ima obtežati ali raztagati. Kmetovalci se pouči kako na podlagi tabele izračuna prirastek v gozdu. Dalje so pridejane tabele za določanje prostornine v ogiljarskih kopa in kub. mera drv za kurjavo v prostorninskih merilih kakor tudi popis in potrebne tabele za pri merjavo nove dolžinske, ploskovne in kubne mere staro mero. Cena knjižice proti predplačilu za dve Slov. kmet. družbe K 3.—.

Gospodarska zveza v Ljubljani

Dunajska cesta — Bavarski dvor.

Velika zaloga vseh vrstnih poljedelskih strojev (5)

iz najslovičnejših tovarn.
Zastopstvo za parno kotla znanih tovarnic, Wolske

Cepljene trte na Riparia Portal's prve vrste: Verner, Traminar, Izabela, Mešana vrsta: Trunta, Lipošina, Pošip. Tudi druge vrste za dobiti. Dobro vkoreninjene divjake R parla Port ila. Bela močno vkoreninjena amarica. Vsakega odjemalca hočem zadovoljiti da bo večletni — rodnik. Zaroga že bolj majhna. cena nizka in po dogovoru. Alojz Grabar, trsnicar Zagorci, pošta Juršinci Ptuj, Štajersko. 157

Elektromotor, dobro ohranjen in zanesljiv, ena ali dve konjski moči se kupi. Ponudbe s znakom za odgovor na upravnistvo „Kmetova ca“. 158

Tri nove vozove prodam, en močni za par, en m čni samec za na polje, tudi za par in en lepi Brek na peres h. novega sistema, močno kovani in iz dobrega s-hega lesa, dobro narejeni. Cena po dogovoru Franc Obrlik, kolaj v Mostah, p. Komenda. 159

Dvoprežni voz parizar z lestvicami, kolesa nova, je naproda pri Karol Jeršin v Rudniku št. 18, pri Ljubljani. 160

Vinometre »Bernadot« — Asbeste bombaž in prašek — Eponit — Francosko želatino — Lipovo oglje Marmornat prašek — Modro galico — Natrijev bisulfit — Ribji mehur — Špansko zemljo — Tanin Žveplo v prahu — Limonovo kislino — Vinsko kislino — Sode bicarbono — Strupa prste barve itd. ima v zalogi po najnižji ceni

Drogerija ANTON RANC

Ljubljana, Židovska ulica 1. 2

Družba „IMPEX“
Ljubljana,
Krekov trg št. 10
kupi
vse vrste glavno
živino in prašiče
po najvišji ceni. 19

Primešaj krmi Mastin!

V zmislu odloka deželne vlade za Kranjsko v Ljubljani z dne 18. julija 1899., št. 10.595, ki mi ga je mestni magistrat Ljublj. izporečil dne 28. julija 1899., št. 25.255, smejo dietično sredstvo Mastin, redilni prašek za prasice in za vsako živino, lekarjarji, trgovci, drogistji in kramarji prosto prodajati. Mastin je kot prosti obrtni predmet oglašen. V Ljubljani, dne 3. avgusta 1900., mag. opr. št. 28.261.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina K 50 poštnine prosto na dom. (3)

Mazilo zoper garje (naftomazilo) uniči pri ljudem garje, žilje, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri živini uniči garje. 1 lonček po pošti K 15.—.

Lekarna Trnkóczy
Ljubljana, Slovenija. Zraven rotovža.

Ukaz

ni ampak potreba, da predno kupite konfekcijo, čevlje, klobuke, perilo, manufakturno, in galanterijsko blago, da pišete, po ilustrovanem ceniku s 1000 slikami veletrgovini (30)
R Stermecki,
Celje št. 306,
katera prodaja vse blago po čudovito nizkih cenah.

Najstarejša hranilnica v Sloveniji
KRANJSKA HRANILNICA v Ljubljani
ustanovljena leta 1820
sprejema hranilne vloge proti
3%
obrestovanju in dovoljuje hipotekne posojila
4 1/2 %
S hranilnico sta zvezana Kreditno društvo in starostna hranilnica za posle in delavce.
Hranilnica je sirotinskovarna in jo nadzoruje deželna vlada za Slovenijo.
Rezervni zakladi znašajo približno
5 milijonov kron.
Čisti dobiček je, v kolikor se ne porabi za okrepitev rezervnih zakladov, po pravih določbah v pospeševanje obkornistnih naprav in podjetij na Kranjskem. (1)
Za te svrhe se je doslej darovalo 8,038.000 kron.
Pismene pošiljke je nasloviti na Kranjsko hranilnico v Ljubljani. Knafkova ulica št. 9.

Mlečne Posnemalnike
Hidravlične stiskalnice
Sedni Milni
Stroje za sejanje
Milni za čiščenje
Stroje za ročkanje koruze
Stiskalnice za sadje
Grablje za seno
Stroje za napravo rezance
Hidravl. stiskalnice za olje
Plugi
Stiskalnice za bale
Mlatinske stroje
kakor tudi vse druge kmetijske stroje in orodje izdeluje in pošilja v znano najboljši kakovosti in izdelavi
PH. MAYFARTH & Co. WILH. II.,
Taborstrasse 71.
Tvorница kmetijskih strojev
Katalog 1824 gratis in franko. — Zastopniki se sprejmejo.

Za praznike in bližnjo spomlad
priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega suknja, volnenega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izbiri, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste robce za na glavo i. t. d. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostankе po zelo znižanih cenah.
A. & E. Skaberne
veletrgovina z manufakturnim blagom
Ljubljana, Mestni trg 10.

DRUŽBENĚ VĚSTI (nadaljevanje).

Kajnit s 15% čistega kalija po 130 kron iz Ljubljane, vreče se računijo posebej.

Kalijevo sol z 41% čistega kalija po 320 kron iz Ljubljane v papirnatih vrečah. V jutastih vrečah po K 345— sto kg.

Kose. Družba zopet oddaja udom kose iz dobrega štajerskega jekla, in sicer 65, 70 in 75 cm dolge, takozvane »kranjske« oblike. Cene kosam so sledeče: 65 cm po 50 kron, 70 cm po 52 kron, 75 cm po 54 kron komad.

Kostni superfostat po K 380— sto kg z vrečami vred.

Kuhinjska nemška jedilna sol po K 6— za kg, le v večjih množinah na naslove podružnic. Udje naj prijavijo svoje naročbe pri načelstvih svojih podružnic do konci t. m.

Modra galica. Nove prijave po znižari ceni se sprejmejo do 15. aprila. Opozarjamo vinogradnike in podružnice v vinorodnih krajih, da utegne nastati ob času škropljenja močno povpraševanje po galici in da se bo galica vsled tega takrat morda močno podražila. Vsled tega naj si vsak vinogradnik že sedaj dokupi toliko, kolikor utegne za vsa tri škropljenja letos še rabiti. Le skupne naročitve potom pristojnih kmetijskih podružnic se bodo vpoštevale. Obenem udje lahko prijavijo pri podružničnem načelstvu svoja naročila za salojidin in dvojno ventilirano žveplo in bosnapasto.

Natrijev tiosulfat (gl. salojidin).

Rafija, majunga extrissima, po K 38— kg.

Razklejena kostna moka z 30—33% fosforove kisline v vrečah po 100 kg z vrečami vred K 260—

Salojidin, (antiklor, natr. tiosulfat) po K 16— za 1 kg.

Semensko deteljo, i. s. nemške lucerne kakor tudi domačo bo družba spomladi oddajala svojim udom. Oddajala bo samo najskrbneje čiščeno seme, ki bo preiskano po Državnem preizkušališču v Ljubljani. Vreče po 100 kg bodo opremljene v izvirnim plombami tega zavoda, pa tudi za nadrobne pošiljatve prevzame družba vsa jamstva glede čistosti in brezoredenosti.

Cere za semensko deteljo so naslednje:

domača detelja v celih vrečah po 100 kg K 50— kg

» » v nadrobni oddaji K 56— »

seme lucerne v celih vrečah po 100 kg K 56— »

» » v nadrobni oddaji K 62— »

Pri nadrobni oddaji se računi posebej še poštnina in vrečico ali zavitek.

Semenska siva ajda, lepo graščinsko blago iz Prekmurja, najskrbneje čiščeno seme oddaja družba po 8 kron kg brez vreč. Ker je razpoložljiva množina le majhna se bodo mogle vpoštevati le prve naročitve.

Surova kostna moka po K 200— za sto kg, z vrečami vred.

Škropilnice. Naša družba je prejela iz Italije bakrene trtne škropilnice najboljšega sistema. Komad stane 950 kron. Vinogradniki naj škropilnice brez odloga naročijo, ker je zaloga le majhna.

Travna semena: V zalogi so še naslednje vrste

bela detelja, znamke U 90/90	60.— K za kg
travniška bilnica, vzor 1314 — 94/70	50.— » » »
brezpredenični mačji rep, vzor 1213	36.— » » »
travniška latovka, vzor 87	40.— » » »
pasja trava, vzor 147	38.— » » »
pokončnastoklasa, vzor 1550 — 96/80	22.— » » »
angleška ljulika, » 1723 — 96/86	28.— „ » »
angleška ljulika, » 1726 — 50/80	22.— » » »
laška ljulika, » 1334 — 97/94	26.— » » »
prvovrstna travniška mešanica, vzor 1883	28.— » » »
esparzeta, španska detelja, neluščena	24.— » » »
francoska pahovka	30.— » » »

Poštnino in vrečice je plačati posebej.

Trtne škropilnice. Družba je prejela tudi iz Nemške Avstrije nekaj kompletnih trtnih škropilnic zoper peronosporo čiste medeninske pločevine z znamko B pa po 800 kron za komad v orig. zabojih, ki se ne računijo posebej.

Vinometri po K 50— za komad.

Zdrobova moka, (Brechermehl) 20% fosforove kisline 5% dušika K 260 za sto kg. z vrečami vred.

Želatina za čiščenje vina po 130 kron kg.

Živinska sol. Družba je prejela iz Solnograda nekaj vagonov živinske zdrobljene soli. Ta sol stane K 5.20 za kg, pri odjemu pol vagona K 5— za kg. Prijave se sedaj sprejemajo.

Zveplalniki. Družba je prejela iz Italije ročne žveplalnike. Komad stane 250 kron.

Žveplenokislo glino namesto galuna, kot dodatek galičnemu škropivu, ima Kmetijska družba v zalogi, ter jo oddaja po 4— K kilogram. Izkušnje so pokazale, da lahko s dobrim uspehom do učinkovitost primenimo galici polovico žveplenokisle gline in si na ta način prihranimo polovico drage galice. Namesto treh ali dveh kil vzamemo na sto litrov vode le poldrugo ali eno kilo galice in ravnotoliko gline, apna pa kakor navadno, uspeh bo gotovo popolnoma isti, kakor ob polni množini galice. Vporabo gline priporočamo zaradi tega, ker dež ne odpere te brozge raz listje in trte tako hitro kakor navadno brozgo.

Žveplene ploščice ali žvepleni nabiček na juti za žveplanje sodov, najboljše, brez arzena po 28 K kron kilo.

Žveplovo moko, Floristella, ventilirano, dvojno raf., ventilirano, mešano z 3% galice po najnižjih tržnih cenah.

Kmetovalci!

za naročanje

 travnega semena
 in
 umetnega gnojila
je zadnji čas!

Priskrbite si te nujne potrebščine tako po cenah, ki so razvidne iz družbenih vesti tega lista.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Zadrúžne zveze,
Dunajska c. 38./I.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Kmetska posojilnica

Ljubljanske okolice

registrov. zadruga z neomejeno zavezo
v LJUBLJANI

v lastnem zadrúžnem domu na Dunajski cesti šte. 18.

Obrestuje hranilna vloge po 3% (2)

brez vsakega odbitka rentnega davka katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloga v tekočem računu v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje ob dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad 42.000.000 kron.

Stanje rezervnih zakladov 1.100.000 kron.

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

je dala naslednja

10

„GOSPODARSKA NAVODILA“

posebej ponatisniti iz „Kmetovalca“ in jih oddaja komad po 1 krono.

Denar ali znamke je treba ob naročitvi naprej poslati.

1. Zakaj vino črni, kaj je temu vzrok in kako se odpomore.
2. Rjavenje vina.
3. Kako se iz gnilega grozdja napravi dobro in stanovitno vino.
4. Čiste drože in njih raba v kletarstvu.
5. Vzroki neplodnosti pri govedih.
6. Sluzavost ali vlažljivost vina.
7. Krmiljenje z oljnim tropinami.
8. Čiščenje in precejanje vina.
9. Resna beseda vinogradnikom ob trgatvi.
10. Naprava petioti ali domače pljake.
11. O bistvu alkoholnega vrenja (kopenja) in o rabi čistih vinskih drož pri pridelovanju vina.
12. Vnetje vimena ali volčje na vimenu.
13. Nova naredba kranjske c. kr. deželne vlade glede zvrševanja rezarstva.
14. Kislost (kislota) in razkisanje vina.
15. Dolžnost vzdrževanja ograj v obrambo kulturnih zemljišč pred škodo po živini, ki se pase.
16. Napenjanje govedi.
17. Kaj je presnavljanje v živalskem telesu?
18. Izdelovanje mila za dom.
19. Zdravljenje kužnih bolezni cepljenjem.
20. Nove zakonske določbe o sporih pri kupčiji z živino.
21. Kako živi žitni molj in kako se pokončuje.
22. Snetjavost pri žitu.
23. Kako se jajca ohranijo.
24. Natrijev bisulfit kot nadomestno sredstvo za žveplo.
25. Kako se obnavljajo in popravljajo meje?
26. Kdo se naj še zgleda za državnega preživljenjaka (vzdrževalni) prispevek?
27. Presojanje krmil po škrobnih vrednotah.
28. Garje pri konjih.
29. Apneni dušik.
30. Kako pripravljamo domači kvas (kravajce, drože)?
31. Duh in okus vina po žveplu.
32. Zadržanje žitnih bolezni spomladi.
33. Tobak.
34. Sečni kamni pri živalih.

I Samo I dve kroni

pošilja

Kmet. družba za Slov. v Ljubljani
ilustrirano knjižico

„Izrejevanje

„ matic“

ki je neobhodno potrebna vsakemu česarjarju.

Kmetovalci!

Skrbite za kar naj večje razširjenje „Kmetovalca“! Stremite za tem da se ga lahko čita v vseh gostilnah in javnih prostorih. 30.000 nas je že v Kmet. družbi pa bi nas bilo lahko še enkrat več. Čim več nas bo več bomo dosegli!

Upravništvo „Kmetovalca“

sprejema (8)

primerne inserate po cenah, ki so razvidne na poglavju.

Objavljenje bo imelo vedno zadovoljiv uspeh, kajti „Kmetovalca“ izhaja (dvakrat mesečno) v 21 tisoč izvodih ter je razširjen po vseh slovenskih deželah.

Kmetovalci!

za naročanje

travnika semena
in
umetnega gnojila
je zadnji čas!

Priskrbite si te nujne potrebščine takoj po cenah, ki so razvidne iz družbenih vesti tega lista.

(6)

KMETIJSKA DRUŽBA ZA SLOVENIJO

je izdala in prodaja naslednje knjige:

Zvezek	Cena K
2. Fr. Stupar: Apno v kmetijstvu	1-20
3. Fr. Stupar: Navodilo, kako je sestavljati poročila o letni	1-—
5. M. Kostanjevec: O užitnosti od vina in mesa	6-—
8. Boh. Skalický: Stijenje ali káljenje ameriških ključev	1-20
10. B. Skalický: Kmetijske razmere na Češkem	2 80
12. Pridelovanje in razpečanje namiznega grozdja ter zgoja trt na špalirju. (B. Skalický)	2-—
13. O sestavljanju in setvi travnih mešan. (Weinzierl-Turk)	4-—
15. Steuert-Jamnik: Soseba Razumnika konjereja	4-—
Izrejanje matic	4-—

Ponudite vse
neporabno

zlato in srebro,

stari denar, tolarje, srebrnike, zlatnike
i. t. d.,

ker Vam vse to leži doma v shrambi brezobrestno tvrdki
zlata in srebra

I. Augustin,
Dunajska cesta 36.